

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ॐ

7 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमः

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं <https://www.vedavms.in> 1

Contents

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं	1
7.2 सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - षड् रात्राद्यानां निरूपणं	18
7.3 सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - सत्रजातनिरूपणं	33
7.4 सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - सत्रकर्मनिरूपणं	46
7.5 सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सत्रविशेषाभिधानं	63

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

7 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमं काण्डं

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं

TS 7.1.1.1

प्रजननं ज्योतिरग्निर्देवतानां ज्योतिर्विराट् छन्दसां ज्योतिर्विराड् वाचोऽग्नौ सं तिष्ठते विराजमभि
संपद्यते तस्मात् तज्ज्योतिरुच्यते द्वौ स्तोमौ प्रातस्सवनं वहतो यथा प्राणश्चाऽपानश्च द्वौ माद्व्यदिनः
सवनं यथा चक्षुश्च श्रोत्रं च द्वौ तृतीयसवनं यथा वाक् च प्रतिष्ठा च पुरुषसंमितो वा एष यज्ञोऽस्थूरि
- [ ] 1

TS 7.1.1.2

यं कामं कामयते तमेतेनाभ्यश्नुते सर्वः ह्यस्थुरिणाभ्यश्नुते ऽग्निष्टोमेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत्

ता अंग्रिष्टोमेनैव पर्यगृह्णात् तासां परिगृहीताना-मश्वतरोऽत्यप्रवत् तस्यानुहायरेत् आऽदत्त तद्-
गर्दुभे न्यमार्त् तस्माद्-गर्दुभो द्विरेता अथो आहुर्वडबायां न्यमार्दिति तस्माद्-वडबा द्विरेता अथो
आहुरोषधीषु - [ ] 2

TS 7.1.1.3

न्यमार्दिति तस्मादोषधीयो ऽनभ्यक्ता रेभन्त्यथो आहुः प्रजासु न्यमार्दिति तस्माद्-यमौ जायेते
तस्मादश्वतरो न प्र जायत आत्तरेता हि तस्माद् ब्रूहिष्यनवक्वत्तः सर्ववेदसे वा सहस्रे वाऽव
क्वत्तोऽति ह्यप्रवत् य एवं विद्वानंग्रिष्टोमेन यजते प्राजाताः प्रजा जनयति परि प्राजाता गृह्णाति
तस्मादाहुर्ज्येष्ठयज्ञ इति - [ ] 3

TS 7.1.1.4

प्रजापतिर्वाव ज्येष्ठः स ह्येतेनाग्रेऽयजत् प्रजापतिरकामयत् प्र जायेयेति स मुखतस्त्रिवृतं निरमिमीत्
तमग्निदेवता ऽन्वसृज्यत गायत्री छन्दो रथन्तरः सामं ब्राह्मणो मनुष्याणामजः पशूनां तस्मात् ते
मुख्या मुखतो ह्यसृज्यन्तोरेसो बाहुभ्यां पञ्चदशं निरमिमीत् तमिन्द्रो देवता ऽन्वसृज्यत त्रिष्टुप् छन्दो
बृहथ - [ ] 4

TS 7.1.1.5

सामं राजन्यो मनुष्याणामविः पशूनां तस्मात् ते वीर्यावन्तो वीर्याद्व्यसृज्यन्त मद्ध्यतः सप्तदशं
निरमिमीत् तं विश्वे देवा देवता अन्वसृज्यन्त जगती छन्दो वै रूपः साम वैश्यो मनुष्याणां
गावः पशूनां तस्मात् त आद्या अन्नधानाद्व्य सृज्यन्त तस्माद्-भूयांसो ऽन्येभ्यो भूयिष्ठा हि देवता
अन्वसृज्यन्त पत्त एकविंशं निरमिमीत् तमनुष्टुप् छन्दो - [ ] 5

TS 7.1.1.6

ऽन्वसृज्यत वैराजः सामं शूद्रो मनुष्याणामश्वः पशूनां तस्मात् तौ भूतसं क्रामिणावश्वश्च शूद्रश्च

तस्माच्छूद्रो यज्ञेऽनवकृत्तो न हि देवता अन्वसृज्यत् तस्मात् पादावुपं जीवतः पुतो ह्यसृज्येतां प्राणा वै त्रिवृदंर्द्धमासाः पञ्चदशः प्रजापतिः सप्तदशस्रय इमे लोका असावादित्य एकविंश एतस्मिन् वा एते श्रिता एतस्मिन् प्रतिष्ठिता ( ) य एवं वेदैतस्मिन्नेव श्रयत एतस्मिन् प्रति तिष्ठति ॥ 6

(अस्थूरि - रोषधीषु - ज्येष्ठयज्ञ इति - बृह - दनुष्टुप् छन्दः - प्रतिष्ठिता - नव च) (A1)

TS 7.1.2.1

प्रातस्सवने वै गायत्रेण छन्दसा त्रिवृते स्तोमाय ज्योतिर्दधेति त्रिवृता ब्रह्मवर्चसेन पञ्चदशाय ज्योतिर्दधेति पञ्चदशेनौजसा वीर्येण सप्तदशाय ज्योतिर्दधेति सप्तदशेन प्राजापत्येन प्रजननेनैकविंशाय ज्योतिर्दधेति स्तोम एव तथ स्तोमाय ज्योतिर्दधेत्यथो स्तोम एव स्तोममभि प्र णयति यावन्तो वै स्तोमास्तावन्तः कामास्तावन्तो लोका ( ) -स्तावन्ति ज्योतींश्च्येतावन्त एव स्तोमानेतावन्तः कामानेतावन्तो लोकानेतावन्ति ज्योतींश्च्यव रुन्धे ॥ 7

(तावन्तो लोका - स्रयोदश च) (A2)

TS 7.1.3.1

ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वै यजेत् योऽग्निष्टोमेन यजमानोऽथ सर्वस्तोमेन यजेतेति यस्य त्रिवृतमन्तर्यन्ति प्राणाः-स्तस्यान्तर्यन्ति प्राणेषु मेऽप्यसदिति खलु वै यज्ञेन यजमानो यजते यस्य पञ्चदशमन्तर्यन्ति वीर्यं तस्यान्तर्यन्ति वीर्यं मेऽप्यसदिति खलु वै यज्ञेन यजमानो यजते यस्य सप्तदश-मन्तर्यन्ति - [ ] 8

TS 7.1.3.2

प्रजां तस्यान्तर्यन्ति प्रजायां मेऽप्यसदिति खलु वै यज्ञेन यजमानो यजते यस्यैकविंशमन्तर्यन्ति प्रतिष्ठां तस्यान्तर्यन्ति प्रतिष्ठायां मेऽप्यसदिति खलु वै यज्ञेन यजमानो यजते यस्य त्रिणवमन्तर्यन्त्यृतूश्च

तस्य॑ नक्षत्रियां॑ च वि॒राज॑मन्त्यन्त्यु॒तुषु॑ मेऽप्य॑सन्नक्षत्रिया॑यां च वि॒राजी॑ति - [ ] 9

TS 7.1.3.3

खलु॑ वै य॒ज्ञेन॑ यज॑मानो यजते॑ यस्य॑ त्रयस्त्रि॒शम॑न्त्यन्ति॑ दे॒वता॑स्तस्या॒न्त्यन्ति॑ दे॒वता॑सु॒ मेऽप्य॑स॒दिति॑
खलु॑ वै य॒ज्ञेन॑ यज॑मानो यजते॑ यो वै स्तो॒मा॒नाम॑व॒मं प॑र॒मतां॑ गच्छ॑न्तुं वे॒दं प॑र॒मता॑मे॒व ग॑च्छति
त्रि॒वृ॒द्वै स्तो॒मा॒नाम॑व॒मस्त्रि॒वृ॒त् प॑र॒मो य॒ एवं वे॒दं प॑र॒मता॑मे॒व ग॑च्छति ॥ 10

(सप्तदशमन्त्यन्ति - वि॒राजी॑ति - चतुश्चत्वारि॑शच्च) (A3)

TS 7.1.4.1

अङ्गिर॑सो॒ वै स॒त्रमा॑स॒त ते सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑यन् तेषां॑ ह॒विष्मा॑श्च ह॒विष्कृ॑च्चाऽही॒येतां॑ ताव॑कामयेताः
सु॒व॒र्गं लो॒कमि॑या॒वेति॑ तावे॒तं द्वि॒रा॒त्रम॑पश्यतां॑ तमाऽह॑रतां॑ तेना॑यजेतां॑ ततो॒ वै तौ सु॑व॒र्गं लो॒कमै॑तां॒ य
ए॒वं वि॒द्वान् द्वि॒रा॒त्रेण॑ यज॑ते सु॒व॒र्गमे॒व लो॒कमे॑ति॒ तावै॑तां॒ पूर्वे॑णा॒ह्वा ऽग॑च्छता॒मुत्त॑रेणा - [ ] 11

TS 7.1.4.2

-भि॒प्लुवः॑ पूर्व॒मह॑र्भवति॒ गति॑रु॒त्तरं॑ ज्योति॑ष्टोमोऽग्नि॑ष्टोमः पूर्व॒मह॑र्भवति॒ तेज॑स्तेना॒वं रु॒न्धे सर्व॑स्तोमोऽति॒रात्र॑
उ॒त्तरं॑ सर्व॒स्याऽऽ*प्त्यै॑ सर्व॒स्याऽव॑रुद्धयै॒ गाय॑त्रं पूर्वेऽह॒न्थसामं॑ भवति॒ तेजो॑ वै गा॒यत्री गा॑यत्री
ब्र॒ह्मव॑र्चसं॒ तेजं॑ ए॒व ब्र॒ह्मव॑र्चसमा॒त्मन् ध॑त्ते त्रैष्टु॒भमु॑त्तरं॒ ओजो॑ वै वी॒र्यं॑ त्रिष्टु॒गोजं॑ ए॒व वी॒र्यमा॑त्मन् ध॑त्ते
रथ॑त्तरं॒ पूर्वे॑ - [ ] 12

TS 7.1.4.3

ऽह॒न्थ॒ सामं॑ भवती॒यं वै र॑थन्त॒रम॒स्यामे॒व प्र॑ति॒ तिष्ठ॑ति बृ॒हदु॑त्त॒रेऽसौ॑ वै बृ॒हद॑मु॒ष्यामे॒व प्र॑ति॒ तिष्ठ॑ति
तदा॑हुः॒ कं जग॑ती चाऽनु॒ष्टुप् चेति॑ वै॒खान॒सं पूर्वे॑ऽह॒न्थ॒ सामं॑ भवति॒ तेन॑ जग॑त्यै॒ नैति॑ षोड॒श्युत्त॑रे
तेना॑नु॒ष्टुभो॑ऽथा॒ ऽऽ*हुर्य॑थ॒ समा॑ने॒ऽर्द्धमा॑से स्यातां॑-मन्य॒तर॑स्याहो॑ वी॒र्यम॑नु॒ ( ) प॒द्येते॒त्य॑-मावा॒स्यायां॑

पूर्वमहं-र्भवत्युत्तरस्मिन्-चुत्तरं नानैवा ऽर्द्धमासयोर्भवतो नानावीर्ये भवतो हविष्मन्निधनं पूर्वमहंभवति
हविष्कृन्निधन-मुत्तरं प्रतिष्ठित्यै ॥ 13

(उत्तरेण - रथन्तरं पूर्वे - ऽन्वे - कविःशतिश्च) (A4)

TS 7.1.5.1

आपो वा इदमग्रे सलिलमासीत् तस्मिन् प्रजापति-र्वायुर्भूत्वा ऽचरथ स इमामपश्यत् तां वराहो
भूत्वाऽहरत् तां विश्वकर्मा भूत्वा व्यमादूथ साऽप्रथत् सा पृथिव्यभवत् तत् पृथिव्यै पृथिवित्वं
तस्यामश्राम्यत् प्रजापतिः स देवानसृजत् वसून् रुद्रानादित्यान् ते देवाः प्रजापतिमब्रुवन् प्रजायामहा
इति सोऽब्रवीद् - [ ] 14

TS 7.1.5.2

-यथाऽहं युष्मास्तपसा ऽसृक्ष्येवं तपसि प्रजनन-मिच्छद्भूमिति तेभ्योऽग्निमायतनं प्राऽयच्छदेतेनाऽऽयतनेन
श्राम्यतेति तेऽग्निनाऽऽयतनेनाऽश्राम्यन् ते सवत्सर एकां गामसृजन्त तां वसुभ्यो रुद्रेभ्य आदित्येभ्यः
प्राऽयच्छन्नेतां रक्षद्भूमिति तां वसवो रुद्रा आदित्या अरक्षन्त सा वसुभ्यो रुद्रेभ्य आदित्येभ्यः
प्राजायतत्रीणि च - [ ] 15

TS 7.1.5.3

शतानि त्रयस्त्रिंशत् चाथ सैव सहस्रतम्यभवत् ते देवाः प्रजापतिमब्रुवन्थ सहस्रेण नो याजयेति
सोऽग्निष्टोमेन वसूनयाजयत् त इमं लोकमजयन् तच्चाददुः स उक्थ्येन रुद्रानयाजयत् तेऽन्तरिक्षमजयन्
तच्चाददुः सोऽतिरात्रेणाऽऽदित्यानयाजयत् तेऽमुं लोकमजयन् तच्चाददु -स्तदन्तरिक्षं - [ ] 16

TS 7.1.5.4

व्यवैर्यत् तस्माद्-रुद्रा घातुका अनायतना हि तस्मादाहुः शिथिलं वै मद्भ्यम-महस्त्रिरात्रस्य वि हि

तदुवैर्यतेति त्रैष्टुभं मद्ध्यमस्याह् आज्यं भवति सँयानानि सूक्तानि शंसति षोडशिनः शंसत्यहो
धृत्या अशिथिलंभावाय तस्मात् त्रिरात्रस्याग्निष्टोम एव प्रथममहः स्यादथोक्थ्यो ऽथाऽतिरात्र एषां
लोकानां विधृत्यै त्रीणित्रीणि शता-न्यूनूचीनाह-मव्यवच्छिन्नानि ददा - [ ] 17

TS 7.1.5.5

-त्येषां लोकानामनु सन्तत्यै दशतं न विच्छिन्धाद्-विराजं नेद्विच्छिनदानीत्यथ या सहस्रतम्यासीत्
तस्यामिन्द्रश्च विष्णुश्च व्यायच्छेताः स इन्द्रोऽमन्यतानया वा इदं विष्णुः सहस्रं वक्ष्यति इति
तस्यामकल्पेतां द्विभागं इन्द्रस्तृतीये विष्णुस्तद्वा एषाऽभ्यनूच्यत उभा जिग्यथुरिति तां वा एतामच्छावाक
- [ ] 18

TS 7.1.5.6

एव शंसत्यथ या सहस्रतमी सा होत्रे देयेति होतारं वा अभ्यतिरिच्यते यदतिरिच्यते होता
ऽनाप्तस्याऽऽपयिता ऽथाऽ*हुरुन्नेत्रे देयेत्यतिरिक्ता वा एषा सहस्रस्यातिरिक्त उन्नेतत्विजामथाऽऽ*हुः
सर्वेभ्यः सदस्येभ्यो देयेत्यथाऽऽहुरुदा कृत्या सा वशं चरेदित्यथाऽऽ*हुर्ब्रह्मणे चाग्नीधे च देयेति -
[ ] 19

TS 7.1.5.7

द्विभागं ब्रह्मणे तृतीयमग्नीधे ऐन्द्रो वै ब्रह्मा वैष्णवोऽग्नीधथैव तावकल्पेतामित्यथाऽऽ*हुर्या कल्याणी
बहुरूपा सा देयेत्यथाऽऽ*हुर्या द्विरूपोभयतएनी सा देयेति सहस्रस्य परिगृहीत्यै तद्वा एतथ
सहस्रस्याऽयनः सहस्रं स्तोत्रीयाः सहस्रं दक्षिणाः सहस्रसम्मिताः सुवर्गो लोकः सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै
॥ 20

(अब्रवी - च - तदुन्तरिक्षं - ददात्य - च्छावाक - च देयेति - सप्तचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 7.1.6.1

सोमो वै सहस्रमविन्दुत् तमिन्द्रो ऽन्वविन्दुत् तौ यमो न्यागच्छत् तावंब्रवीदस्तु मेऽत्राऽपीत्यस्तु
ही(3) इत्यंब्रूताः स यम एकस्यां वीर्यं पर्यपश्यदियं वा अस्य सहस्रस्य वीर्यं बिभर्तीति तावंब्रवीदियं
ममास्त्वेतद्-युवयोरिति तावंब्रूताः सर्वे वा एतदेतस्यां वीर्यं - [ ] 21

TS 7.1.6.2

परि पश्यामोऽश्शमा हरामहा इति तस्यामश्शमाऽहरन्त तामप्सु प्रावेशयन्थ सोमायोदेहीति
सा रोहिणी पिङ्गलैकहायनी रूपं कृत्वा त्रयस्त्रिंशता च त्रिभिश्च शतैः सहोदैत् तस्माद्-रोहिण्या
पिङ्गलयैकहायन्या सोमं क्रीणीयाद्य एवं विद्वान् रोहिण्या पिङ्गलयैकहायन्या सोमं क्रीणाति त्रयस्त्रिंशता
चैवास्य त्रिभिश्च - [ ] 22

TS 7.1.6.3

शतैः सोमः क्रीतो भवति सुक्रीतेन यजते तामप्सु प्रावेशयन्-निन्द्रायोदेहीति सा रोहिणी लक्ष्मणा
पष्ठौही वार्त्रघ्नी रूपं कृत्वा त्रयस्त्रिंशता च त्रिभिश्च शतैः सहोदैत् तस्माद् रोहिणीं लक्ष्मणां पष्ठौही
वार्त्रघ्नीं दद्याद्य एवं विद्वान् रोहिणीं लक्ष्मणां पष्ठौही वार्त्रघ्नीं ददाति त्रयस्त्रिंशच्चैवास्य त्रीणि च
शतानि सा दत्ता - [ ] 23

TS 7.1.6.4

भवति तामप्सु प्रावेशयन् यमायोदेहीति सा जरती मूर्खा तंजघ्न्या रूपं कृत्वा त्रयस्त्रिंशता च
त्रिभिश्च शतैः सहोदैत् तस्माज्जरतीं मूर्खां तंजघ्न्या-मनुस्तरणीं कुर्वीत् य एवं विद्वान्जरतीं मूर्खां
तंजघ्न्या-मनुस्तरणीं कुरुते त्रयस्त्रिंशच्चैवास्य त्रीणि च शतानि साऽमुष्मिल्लोके भवति वागेव
सहस्रतमी तस्मा - [ ] 24

TS 7.1.6.5

द्वरो देयः सा हि वरः सहस्रमस्य सा दुत्ता भवति तस्माद् वरो न प्रतिगृह्यः सा हि वरः सहस्रमस्य प्रतिगृहीतं भवतीयं वर इति ब्रूयादथान्यां ब्रूयादियं ममेति तथाऽस्य तथ सहस्रमप्रतिगृहीतं भवत्युभयतएनी स्यात् तदाहुरन्यत एनी स्याथ सहस्रं पुरस्तादेतमिति यैव वरः - [ ]

25

TS 7.1.6.6

कल्याणी रूपसमृद्धा सा स्याथ सा हि वरः समृद्धयै तामुत्तरेणाऽऽ*ग्रीद्धं पर्याणीयाऽऽ*हवनीयस्यान्ते द्रोणकलशमव घ्रापयेदा जिघ्र कलशं मह्युरुधारा पयस्वत्या त्वा विशन्तिवन्दवः समुद्रमिव सिन्धवः सा मा सहस्र आ भज प्रजयां पशुभिः सह पुनर्मा ऽऽ*विशताद्-रयिरिति प्रजयैवैनं पशुभी रय्या स - [ ] 26

TS 7.1.6.7

-मर्द्धयति प्रजावान् पशुमान् रयिमान् भवति य एवं वेद तया सहाऽऽ*ग्रीद्धं पुरेत्यं पुरस्तात् प्रतीच्यां तिष्ठन्त्यां जुहुयादुभा जिग्यथुर्न परां जयेथे न परां जिग्ये कतरश्चनैनोः । इन्द्रश्च विष्णो यदपस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तदैरयेथामिति, त्रेधाविभक्तं वै त्रिरात्रे सहस्रं साहस्रीमेवैनं करोति सहस्रस्यैवैनं मात्रा - [ ] 27

TS 7.1.6.8

करोति रूपाणि जुहोति रूपैरेवैनाः समर्द्धयति तस्या उपोत्थाय कर्णमा जपेदिडे रन्तेऽदिते सरस्वति प्रिये प्रेयसि महि विश्रुत्येतानि ते अघ्निये नामानि सुकृतं मा देवेषु ब्रूतादिति देवेभ्य एवैनमा वेदयत्यन्वेन देवा बुद्धयन्ते ॥ 28

(एतदेतस्यां वीर्यं - मस्य त्रिभिश्च - दुत्ता - सहस्रतमी तस्मा - देव वरः - सं - मात्रा - मेकान्नचत्वारिंशच्च) (A6)

TS 7.1.7.1

सहस्र॑त॒म्या॑ वै यज॑मानः सुव॒र्गं॑ लो॒कमे॑ति सैनः॑ सुव॒र्गं॑ लो॒कं ग॑मयति सा मा॑ सुव॒र्गं॑ लो॒कं ग॑मयेत्याह
सुव॒र्गमे॑वैनं॑ लो॒कं ग॑मयति सा मा॑ ज्योति॑ष्मन्तं॑ लो॒कं ग॑मयेत्याह ज्योति॑ष्मन्तमे॑वैनं॑ लो॒कं ग॑मयति
सा मा॑ सर्वा॑न् पुण्या॑ लो॒कान् ग॑मयेत्याह सर्वा॑नेवैनं॑ पुण्या॑ लो॒कान् ग॑मयति सा - [ ] 29

TS 7.1.7.2

मा॑ प्रति॑ष्ठां ग॑मय प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ सह पुन॑र्माऽऽ वि॒शताद्-र॒यिरिति॑ प्र॒जयै॑वैनं॑ प॒शुभी॑ र॒य्यां प्रति॑
ष्ठापयति प्र॒जावा॑न् पशु॑मान् र॒यिमान् भ॑वति य एवं वेद॑ ताम॒ग्नीधे॑ वा ब्र॒ह्मणे॑ वा हो॒त्रे वो॒द्गात्रे॑
वाऽद्ध्य॑वे वा दद्याथ॑ सहस्र॑मस्य सा द॒त्ता भ॑वति सहस्र॑मस्य प्रति॑गृहीतं भवति यस्तामवि॑द्वान् - [ ] 30

TS 7.1.7.3

प्रति॑गृह्णाति तां प्रति॑गृह्णीया॒देका॑ऽसि न सहस्र॑मेकां॑ त्वा भू॒तां प्रति॑ गृह्णामि न सहस्र॑मेकां॑ मा भू॒ताऽऽ
वि॒श मा सहस्र॑मित्येका॑मेवैनं॑ भू॒तां प्रति॑गृह्णाति न सहस्रं॑ य एवं वेद॑ स्यो॒नाऽसि॑ सु॒षदा॑ सु॒शेवा॑
स्यो॒ना मा ऽऽवि॒श सु॒षदा॑ मा ऽऽवि॒श सु॒शेवा॑ मा ऽऽवि॒शे -[ ] 31

TS 7.1.7.4

-त्याह स्यो॒नैवैनं॑ सु॒षदा॑ सु॒शेवा॑ भू॒ताऽऽ वि॒शति॑ नैनं॑ हिनस्ति ब्र॒ह्मवा॑दिनो॑ वदन्ति सहस्रं॑
सहस्र॑त॒म्यन्वे॒ती(3) सहस्र॑त॒मीऽ सहस्रा॑(3)मिति॑ यत् प्राची॑मुथ् सृजेथ् सहस्रं॑ सहस्र॑त॒म्यन्वि॑यात्
तथ् सहस्र॑मप्र॒ज्ञात्रं॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कं न प्र जा॑नीयात् प्र॒तीची॑मुथ्- सृजति॑ ताऽ सहस्र॑मनु॑ पर्याव॑र्तते सा
प्र॒जान॑ती सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति यज॑मान ( ) -म॒भ्युथ् सृजति॑ क्षिप्रे सहस्रं॑ प्र जा॑यत उत्त॒मा नी॑यते प्रथ॒मा
दे॒वान् ग॑च्छति ॥ 32

(लोकान् गमयति सा - ऽविद्वान् - सुशेवा माऽऽ विश - यजमानं - द्वादश च) (A7)

TS 7.1.8.1

अत्रिरददादौर्वाय प्रजां पुत्रकामाय स रिरिचानोऽमन्यत् निर्वीर्यः शिथिलो यातयामा स एतं चतूरात्र-
मपश्यत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै तस्य चत्वारो वीरा आऽजायन्त सुहोता सूद्राता स्वर्द्धर्युः
सुसंभेयो य एवं विद्वाश्चतूरात्रेण यजत् आऽस्य चत्वारो वीरा जायन्ते सुहोता सूद्राता स्वर्द्धर्युः
सुसंभेयो ये चतुर्विंशाः पवमाना ब्रह्मवर्चसं त - [ ] 33

TS 7.1.8.2

- द्य उद्यन्तः स्तोमाः श्रीः सा ऽत्रिंश्रुद्वादेवं यजमानं चत्वारि वीर्याणि नोपाऽनमन् तेजं
इन्द्रियं ब्रह्मवर्चस-मन्नाद्यं स एताश्चतुरश्वतुष्टोमान् सोमान-पश्यत् तानाऽहरत् तैरयजत् तेजं एव
प्रथमेना ऽवारुन्धेन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं चतुर्थेन य एवं विद्वाश्चतुरश्वतुष्टोमान्
सोमानाहरति तैरयजते तेजं एव ( ) प्रथमेनाव रुन्ध इन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं
चतुर्थेन यामेवात्रिरु ऋद्धिमाद्धोत् तामेव यजमान ऋद्धोति ॥ 34

(तत्-तेजं एवा-ष्टादश च) (A8)

TS 7.1.9.1

जमदग्निः पुष्टिकाम-श्चतूरात्रेणा-यजत् स एतान् पोषां अपुष्यत् तस्मात् पलितौ जामदग्नियौ न
सं जानाते एतानेव पोषान् पुष्यति य एवं विद्वाश्चतूरात्रेण यजते पुरोडाशिन्य उपसदो भवन्ति
पशवो वै पुरोडाशः पशून्नेवाव रुन्धे ऽन्नं वै पुरोडाशोऽन्नमेवाव रुन्धे ऽन्नादः पशुमान् भवति य एवं
विद्वाश्चतूरात्रेण यजते ॥ 35

(जमदग्नि - रष्टाचत्वारिंशत्) (A9)

TS 7.1.10.1

सँव॒थ्स॒रो वा इ॒दमे॒कं आसी॒थ सोऽका॑मयत॒तून्थ॑ सृ॒जेये॑ति॒ स ए॒तं प॑ञ्चरा॒त्रम॑पश्यत् तमाऽह॑रत् तेना॑यजत् ततो॒ वै स ऋ॑तून्सृजत् य एवं॑ वि॒द्वान् प॑ञ्चरा॒त्रेण॑ यज॑ते प्रैव जा॑यते त ऋ॒तवः॑ सृष्टा न व्याव॑र्तन्त॒ त ए॒तं प॑ञ्चरा॒त्रम॑पश्यन् तमाऽह॑रन् तेना॑यजन्त॒ ततो॒ वै ते व्याव॑र्तन्त॒- [ ] 36

TS 7.1.10.2

य एवं॑ वि॒द्वान् प॑ञ्चरा॒त्रेण॑ यज॑ते वि पा॒प्मना॒ भ्रातृ॑व्येणाऽऽ* वर्त॑ते सार्व॑सेनिः शौचे॒योऽका॑मयत पशु॑मान्थ॒ स्या॒मिति॑ स ए॒तं प॑ञ्चरा॒त्रमाऽह॑रत् तेना॑यजत् ततो॒ वै स सह॑स्रं प॒शून् प्राऽऽ*प्नो॑द्य एवं॑ वि॒द्वान् प॑ञ्चरा॒त्रेण॑ यज॑ते प्र सह॑स्रं प॒शूना॑प्नोति ब॒ब्रुः प्रावा॑हणि-र॒काम॑यत वा॒चः प्र॑वदिता स्या॒मिति॑ स ए॒तं प॑ञ्चरा॒त्रमा - [ ] 37

TS 7.1.10.3

ऽह॑रत् तेना॑यजत् ततो॒ वै स वा॒चः प्र॑वदिताऽभ॒वद्य॑ एवं॑ वि॒द्वान् प॑ञ्चरा॒त्रेण॑ यज॑ते प्रवदि॑तैव वा॒चो भ॑वत्यथो॒ एनं॑ वा॒चस्प॑ति-रि॒त्याहु॑रना॒प्त-श्च॑तूरा॒त्रोऽति॑रिक्तः षड्-रा॒त्रोऽथ॑ वा ए॒ष संप्र॑ति य॒ज्ञो यत् प॑ञ्चरा॒त्रो य एवं॑ वि॒द्वान् प॑ञ्चरा॒त्रेण॑ यज॑ते संप्र॑त्येव य॒ज्ञेन॑ यज॑ते पञ्चरा॒त्रो भ॑वति पञ्च॒ वा ऋ॑तवः सँव॒थ्स॒र - [ ] 38

TS 7.1.10.4

ऋ॒तुष्वे॒व सँव॑थ्स॒रे प्रति॑ तिष्ठ॒त्यथो॒ पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑ रुन्धे त्रि॒वृद॑ग्नि॒ष्टोमो॑ भ॑वति तेज॑ ए॒वाव॑ रुन्धे पञ्चद॒शो भ॑वतीन्द्रि॒यमे॒वाव॑ रुन्धे सप्तद॒शो भ॑वत्य॒न्नाद्य॑स्या-व॑रुद्ध्या अथो॒ प्रैव॑ तेन जाय॑ते पञ्चवि॒ंशो॑ ऽग्नि॒ष्टोमो॑ भ॑वति प्र॒जाप॑ते॒रास्यै॑ महा॒व्रत॑वा-न॒न्नाद्य॑स्या-व॑रुद्ध्यै विश्व॒जिथ् सर्व॑पृष्ठो-ऽतिरा॒त्रो भ॑वति॒ सर्व॑स्याभिजित्यै ( ) ॥ 39

(ते व्यावर्तन्त - प्रवदिता स्यामिति स एतं पञ्चरात्रमा - सँवत्सुरो- भिजित्यै) (A10)

TS 7.1.11.1

देवस्यत्वा सवितुः प्रसुवैऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्तोभ्यामा दंद इमामंगृभ्णन् रश्नामृतस्य पूर्व
आयुषि विदथेषु कव्या । तया देवाः सुतमा बभूवुर् ऋतस्य सामन्थ-सरमारपन्ती ॥ अभिधा असि
भुवनमसि यन्ताऽसि धर्ताऽसि सोऽग्निं वैश्वानरः सप्रथसं गच्छ स्वाहाकृतः पृथिव्यां यन्ता राड्
यन्ताऽसि यमनो धर्ताऽसि धरुणः ( ) कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा रय्यै त्वा पोषाय त्वा पृथिव्यै त्वा
ऽन्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा सुते त्वाऽसंते त्वाद्भ्यस्त्वौ-षधीभ्यस्त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यः ॥ 40

(धरुणः - पञ्चविंशतिश्च) (A11)

TS 7.1.12.1

विभूर्मात्रा प्रभूः पित्राश्चोऽसि हयोऽस्यत्योऽसि नरोऽस्यर्वाऽसि सप्तिरसि वाज्यसि वृषाऽसि नृमणा
असि ययुर्नामास्यादित्यानां पत्वान्विह्यग्रये स्वाहा स्वाहेन्द्राग्निभ्याः स्वाहा प्रजापतये स्वाहा विश्वेभ्यो
देवेभ्यः स्वाहा सर्वाभ्यो देवेताभ्य इह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहे ( ) -ह रमतिः
स्वाहा भूरसि भुवे त्वा भव्याय त्वा भविष्यते त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवा आशापाला एतं
देवेभ्योऽश्वं मेधाय प्रोक्षितं गोपायत ॥ 41

(रन्तिः स्वाहा - द्वाविंशतिश्च) (A12)

TS 7.1.13.1

आयनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहोद्वावाय स्वाहोद्वृताय स्वाहा शूकराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा
पलायिताय स्वाहा ऽऽपलायिताय स्वाहा ऽऽवल्गते स्वाहा परावल्गते स्वाहा ऽऽयते स्वाहा प्रयते
स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 42

(आय॑ना॒योत्त॑रमा॒पला॑यिताय॒ षड्विं॑शतिः) (A13)

TS 7.1.14.1

अ॒ग्नये॑ स्वाहा॒ सोमा॑य॒ स्वाहा॑ वा॒यवे॑ स्वाहा॒ ऽपां॑ मोदा॑य॒ स्वाहा॑ सवि॒त्रे स्वाहा॑ सर॑स्वत्यै॒ स्वाहे॑न्द्रा॑य॒ स्वाहा॑ बृह॒स्पत॑ये॒ स्वाहा॑ मि॒त्राय॑ स्वाहा॒ वरु॑णाय॒ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै॒ स्वाहा॑ ॥ 43

(अ॒ग्नये॑ वा॒यवे॑ऽपां॑ मोदा॑येन्द्रा॑य॒ त्रयो॑विंशतिः) (A14)

TS 7.1.15.1

पृथि॑व्यै स्वाहा॒ ऽन्तरि॑क्षा॒य स्वाहा॑ दि॒वे स्वाहा॑ सू॒र्याय॑ स्वाहा॑ च॒न्द्रम॑से॒ स्वाहा॑ नक्ष॑त्रेभ्यः॒ स्वाहा॑ प्रा॒च्यै दि॒शे स्वाहा॑ दक्षि॑णायै दि॒शे स्वाहा॑ प्र॒तीच्यै॑ दि॒शे स्वाहा॑ दी॒र्घ्यै दि॒शे स्वाहा॑ हो॒र्द्धायै॑ दि॒शे स्वाहा॑ दि॒ग्भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽवा॒न्तरि॑दिशा॒भ्यः स्वाहा॑ समा॑भ्यः॒ स्वाहा॑ शर॑द्भ्यः॒ स्वाहा॑ हो॒रात्रे॑भ्यः॒ स्वाहा॑ ऽर्द्धमा॑सेभ्यः॒ स्वाहा॑ मा॒सेभ्यः॑ स्वाहा॑ र्त्तु॒भ्यः स्वाहा॑ सँव॑त्स॒राय॑ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै॒ स्वाहा॑ ॥ 44

(पृथि॑व्यै सू॒र्याय॑ नक्ष॑त्रेभ्यः प्रा॒च्यै स॒प्तच॑त्वारिंशत) (A15)

TS 7.1.16.1

अ॒ग्नये॑ स्वाहा॒ सोमा॑य॒ स्वाहा॑ सवि॒त्रे स्वाहा॑ सर॑स्वत्यै॒ स्वाहा॑ पू॒ष्णे स्वाहा॑ बृह॒स्पत॑ये॒ स्वाहा॑ ऽपां॑ मोदा॑य॒ स्वाहा॑ वा॒यवे॑ स्वाहा॑ मि॒त्राय॑ स्वाहा॒ वरु॑णाय॒ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै॒ स्वाहा॑ ॥ 45

(अ॒ग्नये॑ सवि॒त्रे पू॒ष्णेऽपां॑ मोदा॑य॒ वा॒यवे॑ त्रयो॑विंशतिः) (A16)

TS 7.1.17.1

पृथिव्यै स्वाहा ऽन्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा ऽग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे
स्वाहा ऽह्ने स्वाहा रात्रियै स्वाहर्जवे स्वाहा साधवे स्वाहा सुक्षित्यै स्वाहा क्षुधे स्वाहा ऽऽशितिमे
स्वाहा रोगाय स्वाहा हिमाय स्वाहा शीताय स्वाहा ऽऽतपाय स्वाहा ऽरण्याय स्वाहा सुवर्गाय
स्वाहा लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 46

(पृथिव्या अग्नयेऽह्ने रात्रियै चतुश्चत्वारिंशत्) (A17)

TS 7.1.18.1

भुवो देवानां कर्मणाऽपसुतस्य पृथ्याऽसि वसुभिर्देवेभिर्देवतया गायत्रेण त्वा छन्दसा युनज्मि
वसन्तेन त्वर्तुना हविषा दीक्षयामि रुद्रेभिर्देवेभिर्देवतया त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा युनज्मि ग्रीष्मेण
त्वर्तुना हविषा दीक्षयाम्यादित्येभिर्देवेभिर्देवतया जागतेन त्वा छन्दसा युनज्मि वरुषाभिस्त्वर्तुना
हविषा दीक्षयामि विश्वेभिर्देवेभिर्देवतया ऽऽनुष्टुभेन त्वा छन्दसा युनज्मि - [ ] 47

TS 7.1.18.2

शरदा त्वर्तुना हविषा दीक्षयाम्यङ्गिरोभिर्देवेभिर्देवतया पाङ्केन त्वा छन्दसा युनज्मि हेमन्तशिशिराभ्यां
त्वर्तुना हविषा दीक्षयाम्याऽहं दीक्षामरुहमृतस्य पत्नीं गायत्रेण छन्दसा ब्रह्मणा चर्तः सत्येऽधाः
सत्यमृतेऽधां ॥ मही मूषु > 1 सुत्रामाण > 2 मिह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह
रमन्तिः स्वाहा ॥ 48

(आनुष्टुभेन त्वा छन्दसा युनज्म्ये - कान्न पञ्चाशच्च) (A18)

TS 7.1.19.1

ईकांराय स्वाहे कृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहा ऽवक्रन्दते स्वाहा प्रोथते स्वाहा प्रप्रोथते स्वाहा गुन्धाय
स्वाहा घ्राताय स्वाहा प्राणाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा ऽपानाय स्वाहा सन्दीयमानाय स्वाहा सन्दिताय

स्वाहा विचृत्यमानाय स्वाहा विचृताय स्वाहा पलायिष्यमानाय स्वाहा पलायिताय स्वाहोपरस्यते स्वाहोपरताय स्वाहा निवेक्ष्यते स्वाहा निविशमानाय स्वाहा निविष्टाय स्वाहा निषथ्यते स्वाहा निषीदते स्वाहा निषण्णाय स्वाहा - [ ] 49

TS 7.1.19.2

ऽऽसिष्यते स्वाहा ऽऽसीनाय स्वाहा ऽऽसिताय स्वाहा निपथ्यते स्वाहा निपद्यमानाय स्वाहा निपन्नाय स्वाहा शयिष्यते स्वाहा शयानाय स्वाहा शयिताय स्वाहा संमीलिष्यते स्वाहा सुमीलते स्वाहा संमीलिताय स्वाहा स्वप्स्यते स्वाहा स्वपते स्वाहा सुप्ताय स्वाहा प्रभोथ्यते स्वाहा प्रबुध्यमानाय स्वाहा प्रबुद्धाय स्वाहा जागरिष्यते स्वाहा जाग्रते स्वाहा जागरिताय स्वाहा शुश्रूषमाणाय स्वाहा शृण्वते स्वाहा श्रुताय स्वाहा वीक्षिष्यते स्वाहा - [ ] 50

TS 7.1.19.3

वीक्षमाणाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहा सःहास्यते स्वाहा सजिहानाय स्वाहो-ज्जिहानाय स्वाहा विवथस्यते स्वाहा विवर्तमानाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहो-त्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठते स्वाहोत्थिताय स्वाहा विधविष्यते स्वाहा विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहो-त्क्रस्यते स्वाहोत्क्रामते स्वाहोत्क्रान्ताय स्वाहा चङ्गमिष्यते स्वाहा चङ्गम्यमाणाय स्वाहा चङ्गमिताय स्वाहा कण्डूयिष्यते स्वाहा कण्डूयमानाय स्वाहा कण्डूयिताय स्वाहा निकषिष्यते स्वाहा निकषमाणाय स्वाहा ( ) निकषिताय स्वाहा यदत्ति तस्मै स्वाहा यत् पिबति तस्मै स्वाहा यन्मेहति तस्मै स्वाहा यच्छकृत् करोति तस्मै स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यः स्वाहा प्रजननाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 51

(निषण्णाय स्वाहा - वीक्षिष्यते स्वाहा - निकषमाणाय स्वाहा - सप्तविंशतिश्च) (A19)

TS 7.1.20.1

अग्रये स्वाहा वायवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा-र्तमस्यृतस्यर्तमसि सत्यमसि सत्यस्य सत्यमस्यृतस्य

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं <https://www.vedavms.in> 16

पन्था॑ असि॑ दे॒वानां॑ छा॒याऽमृत॑स्य॒ नाम॒ तथ॑ स॒त्यं यत् त्वं॑ प्र॒जाप॑तिरस्यधि॒ यद॑स्मिन् वा॒जिनी॑व॒ शुभः॑ स्प॒र्द्धन्ते॑ दि॒वः सूर्ये॑ण॒ विशो॑ऽपो वृ॒णानः॑ प॒वते॑ क॒व्यन् प॒शुं न गो॑पा इर्यः॑ परि॒ज्मा ॥ 52

(अ॒ग्रये॑ वा॒यवे॑ सू॒र्याया॑ - ऽष्टाच॑त्वारि॒ंशत्) (A20)

praSna korvai with starting padams of 1 to 20 anuvAkams :-

(प्र॒जन॑नं - प्रा॒तस्स॑व॒ने वै - ब्र॑ह्मवा॒दिन् स॒ त्वा - अ॒ङ्गिर॑स॒- आपो॑ वै - सोमो॑ वै - स॒हस्र॑त॒म्या - त्रि॑ - र्ज॒मद॑ग्निः - स॒व॒त्स॒रो - दे॒वस्य॑ - वि॒भू - रा॒य॒नाया॑- अ॒ग्रये॑ - पृ॒थि॒व्या - अ॒ग्रये॑ - पृ॒थि॒व्यै - भुव॑ - ईका॒राया॑ - अ॒ग्रये॑ वा॒यवे॑ सू॒र्याय॑ - वि॒ंश॒तिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(प्र॒जन॑नं - म॒ङ्गिर॑सः - सोमो॑ वै - प्र॒तिगृ॑ह्णाति॑ - वि॒भू - र्वा॒क्ष॒माणा॑य॒ - द्वि॒पञ्चा॑शत्)

first and last padam of first praSnam of 7th kANDam

(प्र॒जन॑नं - परि॒ज्मा)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण॑ यजुर्वेदीय॒ तैत्तिरीय॑ संहितायां सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

7.1.1 AppEndix

7.1 सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अश्वमेधगतमन्त्राणामभिधानं <https://www.vedavms.in> 17

7.1.18.2 - म॒हीमू॒षु > 1 सु॒त्रामा॑ण > 2

म॒हीमू॒षु मा॒तर॑ः सु॒व्र॒ताना॑मृ॒तस्य॑ प॒त्नीम॑वसे हुवेम ।

तुवि॒क्ष॒त्राम॑ज॒रन्ती॑मु॒रूची॑ः सु॒शर्मा॑ण॒मदि॑तिः सु॒प्रणी॑तिं ॥

सु॒त्रामा॑णं पृथि॒वीं द्याम॑ने॒हस॑ः सु॒शर्मा॑ण॒मदि॑तिः सु॒प्रणी॑तिं ।

दै॒वीं नाव॑ः स्व॒रि॒त्राम॑ना॒गस॑म॒स्रव॑न्ती॒मा रु॑हे॒मा स्व॑स्त्यै ॥

(आप्पेअरिन् इन् ट्.श.1.5.11.5)

=====

7.2 सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - षड् रात्राद्यानां निरूपणं

TS 7.2.1.1

सा॒द्ध्या वै दे॒वाः सु॒वर्ग॑का॒मा ए॒तः ष॑ड्-रा॒त्रम॑पश्यन् तमाऽह॑रन् तेना॒यज॑न्त॒ ततो॒ वै ते सु॒वर्गं॑
लो॒कमा॑यन्. य एवं वि॒द्वांसः॑ षड्-रा॒त्रमा॑सते सु॒वर्गमे॒व लो॒कं य॑न्ति दे॒वस॒त्रं वै ष॑ड्-रा॒त्रः प्र॒त्यक्षः॑
ह्ये॒तानि॑ पृ॒ष्ठानि॒ य एवं वि॒द्वांसः॑ षड्-रा॒त्रमा॑सते सा॒क्षादे॒व दे॒वता॑ अ॒भ्यारो॑हन्ति षड्-रा॒त्रो भ॑वति
षड् वा ऋ॒तवः॑ षट् पृ॒ष्ठानि॑ - [ ] 1

TS 7.2.1.2

पृ॒ष्ठैरे॒वर्त॑न्-न्वा॒रोह॑न्त्य॒तुभिः॑ सँव॒त्स॒रं ते सँव॑त्स॒र ए॒व प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति बृ॒हद्-र॒थन्त॑रा॒भ्यां य॑न्ती॒यं वा॒व
र॑न्त॒रम॑सौ बृ॒हदा॑भ्यामे॒व य॑न्त्यथो अ॒नयो॑रे॒व प्र॒ति ति॑ष्ठन्त्ये॒ते वै य॒ज्ञस्या॑ञ्जसा॒यनी॑ सु॒ती ता॒भ्यामे॒व
सु॒वर्गं॑ लो॒कं य॑न्ति त्रि॒वृद॑ग्नि॒ष्टोमो॑ भ॑वति तेज॑ ए॒वाव॑ रु॒न्धते॑ पञ्चद॒शो भ॑वतीन्द्रि॒यमे॒वाव॑ रु॒न्धते॑
सप्तद॒शो- [ ] 2

TS 7.2.1.3

भ॑व-त्य॒न्नाद्य॑स्या-व॑रुद्ध्या अथो प्रै॒व तेन॑ जा॒यन्त॑ एक॒विंशो॑ भ॑वति प्र॒तिष्ठि॑त्या अथो रु॒चमे॒वाऽऽत्म॑न्
द॑धते त्रि॒णवो॑ भ॑वति विजि॑त्यै त्रयस्त्रि॒ंशो भ॑वति प्र॒तिष्ठि॑त्यै स॒दोह॑वि॒र्द्धानि॑न ए॒तेन॑ षड्-रा॒त्रेण॑
यजे॑न्नाश्व॒त्थी ह॑वि॒र्द्धानं॑ चाऽऽ*ग्री॒र्द्धं च॑ भ॒वत॑स्तद्धि सु॒वर्ग्यं॑ च॒क्रीव॑ती भ॒वतः॑ सु॒वर्गस्य॑ लो॒कस्य॑
सम॑ष्ट्या उ॒लूख॑लबुद्धो यू॒पो भ॑वति प्र॒तिष्ठि॑त्यै प्राञ्चो॑ या॒न्ति प्रा॒डिव॑ हि सु॒वर्गो॑ - [ ] 3

TS 7.2.1.4

लो॒कः स॑र॒स्वत्या॑ या॒न्त्येष॑ वै दे॒व्यान्ः॒ पन्था॑स्त-मे॒वा-न्वा॒रोह॑न्त्या॒क्रोश॑न्तो या॒न्त्यव॑र्ति-मे॒वान्य॑स्मिन्
प्र॒तिष॑ज्य॒ प्रति॑ष्ठां ग॑च्छन्ति य॒दा द॑श॒ शतं॑ कु॒र्वन्त्यथै॑क-मु॒त्थानः॑ श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑ श॒तेन्द्रि॑य॒ आयु॑ष्येवेन्द्रि॒ये
प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति य॒दा श॒तः स॒हस्रं॑ कु॒र्वन्त्यथै॑क-मु॒त्थानः॑ स॒हस्रं॑संमि॒तो वा अ॒सौ लो॒कोऽमु॑मे॒व लो॒कम॑भि

जयन्ति यदै ( ) -षां प्रमीयेत यदा वा जीयेरन्नथैक-मुत्थानं तद्धि तीर्थं ॥ 4

(पृष्ठानि-सप्तदशः-सुवर्गो-जयन्ति यदै - कादश च) (A1)

TS 7.2.2.1

कुसुरुबिन्दु औद्दालकिरकामयत पशुमान्थ स्यामिति स एतः सप्तरात्रमाऽहरत् तेनायजत् तेन वै स यावन्तो ग्राम्याः पशवस्तानवा-रुन्धु य एवं विद्वान्थ सप्तरात्रेण यजते यावन्त एव ग्राम्याः पशवस्तानेवाव रुन्धे सप्तरात्रो भवति सप्त ग्राम्याः पशवः सप्ताऽऽरण्याः सप्त छन्दाः-स्युभयस्या-वरुद्धयै त्रिवृदग्निष्टोमो भवति तेज - [ ] 5

TS 7.2.2.2

एवाव रुन्धे पञ्चदशो भवतीन्द्रियमेवाव रुन्धे सप्तदशो भवत्यन्नाद्यस्या वरुद्धया अथो प्रैव तेन जायत एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन् धत्ते त्रिणवो भवति विजित्यै पञ्चविंशो-ऽग्निष्टोमो भवति प्रजापतेरास्यै महाव्रतवा-न्नाद्यस्या वरुद्धयै विश्वजिथ् सर्वपृष्ठो ऽतिरात्रो भवति सर्वस्याभिजित्यै यत् प्रत्यक्षं पूर्वेष्वहस्सु पृष्ठान्युपेयुः प्रत्यक्षं -[ ] 6

TS 7.2.2.3

विश्वजिति यथा दुग्धा-मुपसीदत्येवमुत्तम-महः स्यान्नैकरात्रश्च न स्याद् बृहद्-रथन्तरे पूर्वेष्वहस्सूप यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव न यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्ति यत् प्रत्यक्षं विश्वजिति पृष्ठान्युपयन्ति यथा प्रतां दुहे तादगेव तत् ॥ 7

(तेज - उपेयुः प्रत्यक्षं - द्विचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 7.2.3.1

बृहस्पतिरकामयत् ब्रह्मवर्चसी स्यामिति स एत-मष्टरात्र-मंपश्यत् तमाऽहंरत् तेनायजत् ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यभवद्य एवं विद्वानष्टरात्रेण यजते ब्रह्मवर्चस्यैव भवत्यष्टरात्रो भवत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्रियैव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धेऽष्टरात्रो भवति चतस्रो वै दिशश्चतस्रो ऽवान्तरदिशा दिग्भ्य एव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे- [ ] 8

TS 7.2.3.2

त्रिवृदग्निष्टोमो भवति तेजं एवाव रुन्धे पञ्चदशो भवतीन्द्रियमेवाव रुन्धे सप्तदशो भवत्यन्नाद्यस्या-वरुद्ध्या अथो प्रैव तेन जायत एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन् धत्ते त्रिणवो भवति विजित्यै त्रयस्त्रिंशो भवति प्रतिष्ठित्यै पञ्चविंशोऽग्निष्टोमो भवति प्रजापतेरास्यै महाव्रतवानन्नाद्यस्या-वरुद्ध्यै विश्वजिथ् सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भवति सर्वस्याभिजित्यै ( ) ॥ 9

(दिग्भ्य एव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे - ऽभिजित्यै) (A3)

TS 7.2.4.1

प्रजापतिः प्रजा असृजत् ताः सृष्टाः क्षुधं न्यायन्त्स एतं नवरात्रपश्यत् तमाऽहंरत् तेनायजत् ततो वै प्रजाभ्योऽकल्पत् यरूहिं प्रजाः क्षुधं निगच्छेयुस्तरूहिं नवरात्रेण यजेतेमे हि वा एतासां लोका अक्लृप्ता अथैताः क्षुधं नि गच्छन्तीमानेवाऽऽभ्यो लोकान् कल्पयति तान् कल्पमानान् प्रजाभ्योऽनु कल्पते कल्पन्ते - [ ] 10

TS 7.2.4.2

ऽस्मा इमे लोका ऊर्जं प्रजासु दधाति त्रिरात्रेणैवेमं लोकं कल्पयति त्रिरात्रेणान्तरिक्षं त्रिरात्रेणामुं लोकं यथा गुणे गुणमन्वस्यत्येवमेव तल्लोके लोकमन्वस्यति धृत्या अशिथिलंभावाय ज्योतिर्गौरायुरिति ज्ञाताः स्तोमा भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्ति ज्ञात्रं प्रजानां-[ ] 11

TS 7.2.4.3

गच्छति नवरात्रो भवत्यभिपूर्वमेवाऽस्मिन् तेजो दधाति यो ज्योगामयावी स्यात् स नवरात्रेण यजेत प्राणा हि वा एतस्या धृता अथैतस्य ज्योगामयति प्राणानेवास्मिन् दाधारोत यदीतासुर्भवति जीवत्येव ॥ 12

(कल्पन्ते-प्रजनां - त्रयस्त्रिंशच्च) (A4)

TS 7.2.5.1

प्रजापतिरकामयत् प्र जायेयेति स एतं दशहोतारमपश्यत् तमं जुहोत् तेन दशरात्रमसृजत् तेन दशरात्रेण प्रा जायत दशरात्राय दीक्षिष्यमाणो दशहोतारं जुहुयाद्-दशहोत्रैव दशरात्रं सृजते तेन दशरात्रेण प्र जायते वैराजो वा एष यज्ञो यद्दशरात्रो य एवं विद्वान्-दशरात्रेण यजते विराजमेव गच्छति प्राजापत्यो वा एष यज्ञो यद्-दशरात्रो- [ ] 13

TS 7.2.5.2

य एवं विद्वान्-दशरात्रेण यजते प्रैव जायत इन्द्रो वै सृष्टु देवताभिरासीत् स न व्यावृत्तमगच्छत् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतं दशरात्रं प्रायच्छत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै सौऽन्याभिर्देवताभिर्व्यावृत्तमगच्छद्य एवं विद्वान् दशरात्रेण यजते व्यावृत्तमेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छति त्रिकुट्टा - [ ] 14

TS 7.2.5.3

एष यज्ञो यद्-दशरात्रः ककुत् पञ्चदशः ककुदेकविंशः ककुत् त्रयस्त्रिंशो य एवं विद्वान् दशरात्रेण यजते त्रिकुट्टेव समानानां भवति यजमानः पञ्चदशो यजमान एकविंशो यजमानस्त्रयस्त्रिंशः पुर इतरा अभिचर्यमाणो दशरात्रेण यजेत देवपुरा एव पर्यूहते तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवति

नैनमभिचरन्थु स्तृणुते देवासुराः संयत्ता आसन् ते देवा एता - [ ] 15

TS 7.2.5.4

देवपुरा अपश्यन् यद्-दंशरात्रस्ताः पर्यौहन्त तेषां न कुतश्चनोपाव्याधो ऽभवत् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यो भ्रातृव्यवान्थ स्याथ स दंशरात्रेण यजेत देवपुरा एव पर्यूहते तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवति भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति स्तोमः स्तोमस्योपस्तिर्भवति भ्रातृव्यमेवोपस्तिं कुरुते जामि वा - [ ] 16

TS 7.2.5.5

एतत् कुर्वन्ति यज्यायांसः स्तोममुपेत्य कनीयांसमुपयन्ति यदग्निष्टोमसामान्यवस्ताच्च परस्ताच्च भवन्त्यजामित्वाय त्रिवृदग्निष्टोमो ऽग्निष्टुदग्नेयीषु भवति तेज एवाव रुन्धे पञ्चदश उक्थ्य ऐन्द्रीष्विन्द्रियमेवाव रुन्धे त्रिवृदग्निष्टोमो वैश्वदेवीषु पुष्टिमेवाव रुन्धे सप्तदशोऽग्निष्टोमः प्राजापत्यासु तीव्रसोमो ऽन्नाद्यस्यावरुद्ध्या अथो प्रैव तेन जायत - [ ] 17

TS 7.2.5.6

एकविंश उक्थ्यः सौरीषु प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन् धत्ते सप्तदशोऽग्निष्टोमः प्राजापत्यासूपहव्य उपहवमेव गच्छति त्रिणवावग्निष्टोमावभित ऐन्द्रीषु विजित्यै त्रयस्त्रिंश उक्थ्यो वैश्वदेवीषु प्रतिष्ठित्यै विश्वजिथु सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भवति सर्वस्याभिजित्यै ॥ 18

(प्रजापत्यो वा एष यज्ञो यद् दंशरात्र - स्त्रिकुक्कुद्धा - एता - वै - जायत - एकत्रिंशच्च)
(A5)

TS 7.2.6.1

ऋतवो वै प्रजाकामाः प्रजां नाऽविन्दन्त तेऽकामयन्त प्रजां सृजेमहि प्रजामव रुन्धीमहि प्रजां

विन्देमहि प्रजावन्तः स्यामेति त एतमेकादशरात्रमपश्यन् तमाऽहर्न् तेनायजन्त ततो वै ते प्रजामसृजन्त प्रजामवारुन्धत प्रजामविन्दन्त प्रजावन्तोऽभवन्त ऋतवोऽभवन् तदार्तवानां-मार्तवत्व-मृतूनां वा एते पुत्रास्तस्मा - [ ] 19

TS 7.2.6.2

-दार्तवा उच्यन्ते य एवं विद्वांसं एकादशरात्रमासते प्रजामेव सृजन्ते प्रजामव रुन्धते प्रजां विन्दन्ते प्रजावन्तो भवन्ति ज्योतिरतिरात्रो भवति ज्योतिरेव पुरस्ताद्-दधते सुवर्गस्य लोकस्या-नुख्यात्यै पृष्ठ्यः षडहो भवति षड् वा ऋतवः षट् पृष्ठानि पृष्ठैरेवर्तून-न्वारोहन्त्यृतुभिः सँवत्सरं ते सँवत्सर एव प्रति तिष्ठन्ति चतुर्विंशो भवति चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री - [ ] 20

TS 7.2.6.3

गायत्रं ब्रह्मवर्चसं गायत्रियामेव ब्रह्मवर्चसे प्रति तिष्ठन्ति चतुश्चत्वारिंशो भवति चतुष्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् त्रिष्टुभ्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठन्त्यष्टाचत्वारिंशो भवत्यष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती जागताः पशवो जगत्यामेव पशुषु प्रति तिष्ठन्त्येकादशरात्रो भवति पञ्च वा ऋतव आर्तवाः पञ्चर्तुष्वेवाऽऽ*र्तवेषु सँवत्सरे प्रतिष्ठाय प्रजामव रुन्धते ऽतिरात्रावभितो भवतः प्रजायै परिगृहीत्यै ॥ 21

(तस्माद् - गायत्र्ये - कान्नपञ्चाशच्च) (A6)

TS 7.2.7.1

ऐन्द्रवायवाग्रान् गृहीयाद्यः कामयेत यथा पूर्वं प्रजाः कल्पेन्निति यज्ञस्य वै कृत्स्मिन् प्रजाः कल्पन्ते यज्ञस्या-कृत्स्मिन् न कल्पन्ते यथा पूर्वमेव प्रजाः कल्पयति न ज्यायांसं कनीयानति क्रामत्यैन्द्रवायवाग्रान् गृहीयादामयाविनः प्राणेन वा एष व्यृद्धयते यस्याऽऽ*मयति प्राण ऐन्द्रवायवः प्राणेनैवैनं समर्द्धयति मैत्रावरुणाग्रान् गृहीरन् येषां दीक्षितानां प्रमीयेत-[ ] 22

TS 7.2.7.2

प्राणापा॒नाभ्यां॑ वा ए॒ते व्यृ॑द्धयन्ते॒ येषां॑ दीक्षितानां॑ प्रमीय॑न्ते प्राणापा॒नौ मि॒त्रावरु॑णौ प्राणापा॒नावे॒व मु॑खतः परि॑ हरन्त आ॒श्विना॒ग्रान् गृ॒हीता ऽऽ*नु॒जाव॑रोऽश्विनौ॒ वै दे॒वाना॑मानुजाव॑रौ प॒श्चेवा॒ग्रं प॑र्य॑ता-
म॒श्विना॑वे॒तस्य॑ दे॒वता॒ य आ॑नुजाव॑र-स्तावे॒वैन॑म॒ग्रं परि॑ णयतः शु॒क्रा॒ग्रान् गृ॒हीत ग॒तश्रीः॑ प्रति॒ष्ठाका॑मोऽसौ
वा आ॑दित्यः शु॒क्र ए॒षोऽन्तोऽन्तं॑ मनु॒ष्यः - [ ] 23

TS 7.2.7.3

श्रि॒यै ग॒त्वा नि व॑र्तते ऽन्ता॑दे॒वाऽन्त॒मा र॑भते॒ न ततः॑ पापी॒यान् भ॑वति मन्थ्य॑ग्रान् गृ॒हीता-भि॒चर॑-
न्ना॒र्तपा॒त्रं वा ए॒तद्-यन्-म॑न्थिपा॒त्रं मृ॒त्युनै॒वैनं॑ ग्राहयति ता॒जगा॑र्तिमाच्छ॑त्या-ग्र॒यणा॑ग्रान् गृ॒हीत॒ यस्य॑
पि॒ता पि॑ताम॒हः पु॒ण्यः स्या॑दथ॒ तन्न प्रो॑मु॒याद्-वा॒चा वा ए॒ष इ॑न्द्रि॒येण॒ व्यृ॑द्धयते॒ यस्य॑ पि॒ता पि॑ताम॒हः
पु॒ण्यो - [ ] 24

TS 7.2.7.4

भ॒वत्य॑थ॒ तन्न प्रो॑मु॒त्युर॑ इ॒वैतद्-य॒ज्ञस्य॒ वागि॑व॒ यदा॑ग्र॒यणो वा॒चैवैन॑मिन्द्रि॒येण॒ सम॑र्द्धयति॒ न ततः॑
पापी॒यान् भ॑वत्यु॒क्थ्या॑ग्रान् गृ॒हीताभि॒चर्य॑मा॒णः सर्वे॑षां॑ वा ए॒तत् पा॒त्राणा॑मिन्द्रि॒यं यदु॑क्थ्यपा॒त्रः
सर्वे॑णै॒वैन॑मिन्द्रि॒येणा॑ति॒ प्रयु॑ङ्क्ते॒ सर॑स्वत्य॒भि नो॑ नेषि॒ वस्य॑ इति॒ पुरो॑रुचं॒ कुर्या॑द्-वा॒ग्वै - [ ] 25

TS 7.2.7.5

सर॑स्वती वा॒चैवैन॑मति॒ प्रयु॑ङ्क्ते॒ मा त्वत् क्षे॒त्राण्य॑रणानि ग॒न्मेत्या॑ह मृ॒त्योर्वै क्षे॒त्राण्य॑रणानि तेनै॒व
मृ॒त्योः क्षे॒त्राणि॑ न गच्छति पूर्णान् ग्रहा॑न् गृ॒हीया॑दामया॒विनः॑ प्रा॒णान् वा ए॒तस्य॒ शुगृ॑च्छति॒ यस्या॑
ऽऽ*म॑य॑न्ति प्रा॒णा ग्रहाः॑ प्रा॒णाने॒वास्य॑ शु॒चो मु॑ञ्चत्यु॒त यदी॑तासु॒र्भव॑न्ति जी॒वत्ये॒व पूर्णान् ग्रहा॑न् ( )
गृ॒हीया॑द्-य॒र्हि प॑र्जन्यो॒ न व॑र॒षेत् प्रा॒णान् वा ए॒तर्हि॑ प्र॒जाना॑ः शुगृ॑च्छति॒ यर्हि॑ प॑र्जन्यो॒ न
व॑र॒षति॑ प्रा॒णा ग्रहाः॑ प्रा॒णाने॒व प्र॒जाना॑ः शु॒चो मु॑ञ्चति ता॒जक् प्र व॑र॒षति ॥ 26

(प्रमीयेत - मनुष्य - ऋद्धयते यस्य पिता पितामहः पुण्यो-वाग्वा-एव पूर्णान् ग्रहान्-पञ्चविंशतिश्च)
(A7)

TS 7.2.8.1

गा॒य॒त्रो वा ऐ॑न्द्रवा॒य॒वो गा॑य॒त्रं प्रा॑य॒णीय॒-म॒ह॒स्तस्मा॑त् प्रा॒य॒णीये॒-ऽह॑नैन्द्रवा॒य॒वो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने
गृ॒ह्णाति॑ त्रैष्टु॒भो वै शु॒क्र॒स्त्रैष्टु॒भं द्वि॒तीय॒-म॒ह॒स्तस्मा॑द् द्वि॒तीयेऽह॑ञ्छु॒क्रो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णाति॑
जा॒ग॒तो वा आ॑ग्र॒य॒णो जा॒ग॒तं तृ॒तीय॒-म॒ह॒स्तस्मा॑त् तृ॒तीयेऽह॑न्नाग्र॒य॒णो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने
गृ॒ह्णात्ये॒त॒द्वै - [ ] 27

TS 7.2.8.2

य॒ज्ञमा॑प॒द्-य॒च्छन्दा॑स्या॒प्नोति॑ यदा॑ग्र॒य॒णः श्वो गृ॑ह्यते यत्रै॒व य॒ज्ञम॑द॒शन् त॑त ए॒वैनं पु॒नः प्र॑यु॒ङ्क्ते
ज॒ग॒न्मुखो॑ वै द्वि॒तीय॑स्त्रि॒रा॒त्रो जा॒ग॒त आ॑ग्र॒य॒णो य॒च्चतु॑र्थेऽह॑न्नाग्र॒य॒णो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णात्यथो
स्वमे॒व छ॒न्दोऽनु॑ प॒र्याव॑र्त॒न्ते रा॒थ॒न्तरो॑ वा ऐ॑न्द्रवा॒य॒वो रा॒थ॒न्तरं॑ पञ्चमम॒ह॒स्तस्मा॑त् पञ्चमेऽह॑ - [ ] 28

TS 7.2.8.3

-नैन्द्रवा॒य॒वो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णाति॑ बा॒र्ह॒तो वै शु॒क्रो बा॒र्ह॒तः ष॒ष्ठम॒ह॒स्तस्मा॑त् ष॒ष्ठेऽह॑ञ्छु॒क्रो
गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णात्ये॒त॒द्वै द्वि॒तीयं॑ य॒ज्ञमा॑प॒द्-य॒च्छन्दा॑स्या॒प्नोति॑ य॒च्छु॒क्रः श्वो गृ॑ह्यते यत्रै॒व
य॒ज्ञम॑द॒शन् त॑त ए॒वैनं पु॒नः प्र॑यु॒ङ्क्ते त्रि॒ष्टु॒ङ्मुखो॑ वै तृ॒तीय॑स्त्रि॒रा॒त्रस्त्रैष्टु॒भः - [ ] 29

TS 7.2.8.4

शु॒क्रो य॒थ स॑प्तमेऽह॑ञ्छु॒क्रो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णात्यथो॑ स्वमे॒व छ॒न्दोऽनु॑ प॒र्याव॑र्त॒न्ते वा॒ग्वा
आ॑ग्र॒य॒णो वा॒ग॒ष्टम॒ह॒-स्तस्मा॑दष्टमेऽह॑न्नाग्र॒य॒णो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णाति॑ प्रा॒णो वा ऐ॑न्द्रवा॒य॒वः
प्रा॒णो न॑व॒म-म॒ह॒स्तस्मा॑न्न॒वमे॑ ऽह॑नैन्द्रवा॒य॒वो गृ॑ह्यते स्व ए॒वैन॑मा॒य॒त॒ने गृ॒ह्णात्ये॒त॒ - [ ] 30

TS 7.2.8.5

-द्वै तृतीयं य॒ज्ञमा॑प॒द्-यच्छ॑न्दा॒स्या॒प्नोति॑ यदै॒न्द्रवा॑यवः श्वो गृ॒ह्यते॑ यत्रै॒व य॒ज्ञम॑द॒शन् तत॑ ए॒वैनं॑ पुनः प्रयु॒ङ्क्ते ऽथो॑ स्वमे॒व छन्दो॑ऽनुं प॒र्याव॑र्तन्ते प॒थो वा ए॒तेऽद्व्य॑प॒थेन॑ यन्ति यै॒ऽन्येनै॑न्द्रवा॒यवा॑त् प्रति॒पद्य॑न्तेऽन्तः खलु॒ वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑ यद्-द॒शम॑-मह॑र्द॒शमे ऽह॑न्त्रैन्द्रवा॒यवो गृ॒ह्यते॑ य॒ज्ञस्यै॑- [ ] 31

TS 7.2.8.6

-वान्तं॑ गु॒त्वा ऽप॑थात् पन्था॒मपि॑ य॒न्त्यथो॑ यथा॒ वही॑यसा प्रति॒सारं॑ वह॑न्ति ता॒दृगे॒व तच्छ॑न्दा॒स्यन्यो॑ऽन्यस्य॑ लोक॒मभ्य॑ङ्ग्याय॒न् तान्ये॑तेनै॒व दे॒वा व्य॑वाहयन्त्रैन्द्रवा॒यवस्य॑ वा ए॒तदा॑यत॒नं यच्च॑तु॒र्थम॑ह॒स्तस्मि॑न्नाग्रय॒णो गृ॒ह्यते॑ तस्मा॑दाग्रय॒णस्या॑ ऽऽ*यत॑ने नव॒मेऽह॑न्त्रैन्द्रवा॒यवो गृ॒ह्यते॑ शु॒क्रस्य॑ वा ए॒तदा॑यत॒नं यत् प॑ञ्चम - [ ] 32

TS 7.2.8.7

-मह॒स्तस्मि॑न्त्रैन्द्रवा॒यवो गृ॒ह्यते॑ तस्मा॑दैन्द्रवा॒यवस्या॑ऽऽ*यत॑ने सप्त॒मेऽह॑ञ्छु॒क्रो गृ॒ह्यत॑ आग्रय॒णस्य॑ वा ए॒तदा॑यत॒नं यथ॑ ष॒ष्ठम॑ह॒स्तस्मि॑ञ्छु॒क्रो गृ॒ह्यते॑ तस्मा॑च्छु॒क्रस्या॑ ऽऽ*यत॑नेऽष्ट॒मेऽह॑न्नाग्रय॒णो गृ॒ह्यते॑ छन्दा॒स्येव॑ तद्वि वा॑हयति प्र वस्य॑सो विवा॒हमा॑प्नोति य ए॒वं वे॒दाथो॑ दे॒वता॑भ्य ए॒व य॒ज्ञे स॑वि॒दं द॑धाति तस्मा॑दि॒द-म॒न्योऽन्य॑स्मै ( ) द॑दाति ॥ 33

(एतद्वै - पञ्चमेऽहन् - त्रैष्टुभ - एतद् - गृह्यते य॒ज्ञस्य - पञ्चम - मन्यस्मा - एकञ्च) (A8)

TS 7.2.9.1

प्रजा॑पतिर॒काम॑यत् प्र जा॒येयेति॑ स ए॒तं द्वा॑दशरा॒त्रम॑पश्यत् तमा॒ह॑रत् तेना॑यजत् ततो॒ वै स प्रा॑जायत् यः का॒मये॑त् प्र जा॒येयेति॑ स द्वा॑दशरा॒त्रेण॑ यजेत् प्रै॒व जा॑यते ब्रह्मवा॒दिनो॑ वदन्त्यग्नि॒ष्टोम॑प्रायणा य॒ज्ञा अथ॑ कस्मा॑दतिरा॒त्रः पूर्॒वः प्र यु॑ज्यत् इति चक्षु॑षी वा ए॒ते य॒ज्ञस्य॑ यदतिरा॒त्रौ क॒नीनि॑के अग्नि॒ष्टोमौ

य - [ ] 34

TS 7.2.9.2

-दग्निष्टोमं पूर्वं प्रयुञ्जीरन् बहिर्द्धा कृनीनिके दद्धयुस्तस्मादतिरात्रः पूर्वः प्र युज्यते चक्षुषी एव यज्ञे धित्वा मद्धयतः कृनीनिके प्रति दधति यो वै गायत्रीं ज्योतिःपक्षां वेद ज्योतिषा भासा सुवर्गं लोकमेति यावग्निष्टोमौ तौ पक्षौ येऽन्तरेऽष्टावुक्थ्याः स आत्मैषा वै गायत्री ज्योतिःपक्षा य एवं वेद ज्योतिषा भासा सुवर्गं लोक - [ ] 35

TS 7.2.9.3

-मेति प्रजापतिर्वा एष द्वादशधा विहितो यद् द्वादशरात्रो यावतिरात्रो तौ पक्षौ येऽन्तरेऽष्टावुक्थ्याः स आत्मा प्रजापतिर्वावैष सन्त्सद् वै सत्रेण स्पृणोति प्राणा वै सत् प्राणानेव स्पृणोति सर्वासां वा एते प्रजानां प्राणैरासते ये सत्रमासते तस्मात् पृच्छन्ति किमेते सत्रिण इति प्रियः प्रजानां ( ) मुत्थितो भवति य एवं वेद ॥ 36

(अग्निष्टोमौ यथ - सुवर्गं लोकं - प्रियः प्रजानां - पञ्च च) (A9)

TS 7.2.10.1

न वा एषोऽन्यतो वैश्वानरः सुवर्गाय लोकाय प्राभवदूर्ध्वो ह वा एष आतत आसीत् ते देवा एतं वैश्वानरं पर्यौहन्त् सुवर्गस्य लोकस्य प्रभूत्या ऋतवो वा एतेन प्रजापतिमयाजयन् तेष्वौर्ध्वोदधि तदुद्धोति ह वा ऋत्विक्षु य एवं विद्वान् द्वादशाहेन यजते तेऽस्मिन्नैच्छन्त स रसमहं वसन्ताय प्रायच्छ - [ ] 37

TS 7.2.10.2

द्यवं ग्रीष्मायौषधीर्वृषाभ्यो ब्रीहीञ्छरदे माषतिलौ हेमन्तशिशिराभ्यां तेनेन्द्रं प्रजापतिरयाजयत् ततो वा इन्द्र इन्द्रोऽभवत् तस्मादाहुरानुजावरस्य यज्ञ इति स ह्येतेनाऽग्रेऽयं जतैष ह वै कुणपमत्ति यः सत्रे

प्रतिगृह्णाति पुरुषकुणपमंश्चकुणपं गौर्वा अन्नं येन पात्रेणान्नं बिभ्रति यत् तन्न निर्णेनिजति ततोऽधि -

[ ] 38

TS 7.2.10.3

मलं जायत एकं एव यजेतैको हि प्रजापतिराद्धोद् द्वादश रात्रीर्दीक्षितः स्याद् द्वादश मासाः
संवत्सरः संवत्सरः प्रजापतिः प्रजापतिर्वावैष एष ह त्वै जायते यस्तपसोऽधि जायते चतुर्धा वा
एतास्तिस्त्रस्तिस्त्रो रात्रयो यद् द्वादशोपसदो याः प्रथमा यज्ञं ताभिः सं भरति या द्वितीया यज्ञं
ताभिरा रभते - [ ] 39

TS 7.2.10.4

यास्तृतीयाः पात्राणि ताभिर्निर्णेनित्ते याश्चतुर्थीरपि ताभिरात्मानमन्तरतः शुन्धते यो वा अस्य
पशुमति मांसं सौऽति यः पुरोडाशं मस्तिष्कं स यः परिव्रापं पुरीषं स य आज्यं मज्जानं
स यः सोमं स्वेदं सोऽपि ह वा अस्य शीर्षण्यां निष्पदः प्रति गृह्णाति यो द्वादशाहे प्रतिगृह्णाति
तस्माद् द्वादशाहेन ( ) न याज्यं पाप्मनो व्यावृत्त्यै ॥ 40

(अयच्छ - दधि - रभते - द्वादशाहेन - चत्वारि च) (A10)

TS 7.2.11.1

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्यां स्वाहा त्रिभ्यः स्वाहा चतुर्भ्यः स्वाहा पञ्चभ्यः स्वाहा षड्भ्यः स्वाहा
सप्तभ्यः स्वाहा ऽष्टाभ्यः स्वाहा नवभ्यः स्वाहा दशभ्यः स्वाहाै -कादशभ्यः स्वाहा द्वादशभ्यः
स्वाहा त्रयोदशभ्यः स्वाहा चतुर्दशभ्यः स्वाहा पञ्चदशभ्यः स्वाहा षोडशभ्यः स्वाहा सप्तदशभ्यः
स्वाहा ऽष्टादशभ्यः स्वाहाै-कात्र विंशत्यै स्वाहा नवविंशत्यै स्वाहाै-कात्र चत्वारिंशते स्वाहा
नवचत्वारिंशते स्वाहाै-कात्र ( ) षष्ट्यै स्वाहा नवषष्ट्यै स्वाहाै -कान्नाशीत्यै स्वाहा नवाशीत्यै
स्वाहाैकात्र शताय स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 41

(नवचत्वारिंशते स्वाहै-कान्नैकविंशतिश्च) (A11)

TS 7.2.12.1

एकस्मै स्वाहा॑ त्रिभ्यः॑ स्वाहा॑ पञ्चभ्यः॑ स्वाहा॑ सप्तभ्यः॑ स्वाहा॑ नवभ्यः॑ स्वाहै॑-कादशभ्यः॑ स्वाहा॑
त्रयोदशभ्यः॑ स्वाहा॑ पञ्चदशभ्यः॑ स्वाहा॑ सप्तदशभ्यः॑ स्वाहैकान्न॑ विंशत्यै॑ स्वाहा॑ नवविंशत्यै॑
स्वाहैकान्न॑ चत्वारिंशते॑ स्वाहा॑ नवचत्वारिंशते॑ स्वाहैकान्न॑ षष्ठ्यै॑ स्वाहा॑ नवषष्ठ्यै॑ स्वाहैकान्ना॑
शीत्यै॑ स्वाहा॑ नवांशीत्यै॑ स्वाहैकान्न॑ शताय॑ स्वाहा॑ शताय॑ स्वाहा॑ सर्वस्मै॑ स्वाहा॑ ॥ 42

(एकस्मै त्रिभ्यः - पञ्चाशत्) (A12)

TS 7.2.13.1

द्वाभ्यां॑ स्वाहा॑ चतुर्भ्यः॑ स्वाहा॑ षड्भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽष्टाभ्यः॑ स्वाहा॑ दशभ्यः॑ स्वाहा॑ द्वादशभ्यः॑ स्वाहा॑
चतुर्दशभ्यः॑ स्वाहा॑ षोडशभ्यः॑ स्वाहा॑ ऽष्टादशभ्यः॑ स्वाहा॑ विंशत्यै॑ स्वाहा॑ ऽष्टानवत्यै॑ स्वाहा॑ शताय॑
स्वाहा॑ सर्वस्मै॑ स्वाहा॑ ॥ 43

(द्वाभ्यामष्टानवत्यै - षड्विंशतिः) (A13)

TS 7.2.14.1

त्रिभ्यः॑ स्वाहा॑ पञ्चभ्यः॑ स्वाहा॑ सप्तभ्यः॑ स्वाहा॑ नवभ्यः॑ स्वाहै॑-कादशभ्यः॑ स्वाहा॑ त्रयोदशभ्यः॑ स्वाहा॑
पञ्चदशभ्यः॑ स्वाहा॑ सप्तदशभ्यः॑ स्वाहैकान्न॑ विंशत्यै॑ स्वाहा॑ नवविंशत्यै॑ स्वाहैकान्न॑ चत्वारिंशते॑
स्वाहा॑ नवचत्वारिंशते॑ स्वाहैकान्न॑ षष्ठ्यै॑ स्वाहा॑ नवषष्ठ्यै॑ स्वाहैकान्ना॑ ऽशीत्यै॑ स्वाहा॑ नवांशीत्यै॑
स्वाहैकान्न॑ शताय॑ स्वाहा॑ शताय॑ स्वाहा॑ सर्वस्मै॑ स्वाहा॑ ॥ 44

(त्रिभ्यो - ऽष्टाचत्वारिंशत्) (A14)

TS 7.2.15.1

चतुर्भ्यः स्वाहा ऽष्टाभ्यः स्वाहा द्वादशभ्यः स्वाहा षोडशभ्यः स्वाहा विश्वत्सु स्वाहा षण्णवत्सु
स्वाहा शताय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 45

(चतुर्भ्यः षण्णवत्सु - षोडश) (A15)

TS 7.2.16.1

पञ्चभ्यः स्वाहा दशभ्यः स्वाहा पञ्चदशभ्यः स्वाहा विश्वत्सु स्वाहा पञ्चनवत्सु स्वाहा शताय स्वाहा
सर्वस्मै स्वाहा ॥ 46

(पञ्चभ्यः पञ्चनवत्सु - चतुर्दश) (A16)

TS 7.2.17.1

दशभ्यः स्वाहा विश्वत्सु स्वाहा त्रिंशत्स्व स्वाहा चत्वारिंशत्स्व स्वाहा पञ्चाशत्स्व स्वाहा षष्ट्यै स्वाहा
सप्तत्यै स्वाहा ऽशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वाहा शताय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 47

(दशभ्यो - द्वाविंशतिः) (A17)

TS 7.2.18.1

विश्वत्सु स्वाहा चत्वारिंशत्स्व स्वाहा षष्ट्यै स्वाहा ऽशीत्यै स्वाहा शताय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥
48

(विश्वत्सु - द्वादश) (A18)

TS 7.2.19.1

पञ्चाशते स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा त्रिभ्यः शतेभ्यः स्वाहा चतुर्भ्यः शतेभ्यः
स्वाहा पञ्चभ्यः शतेभ्यः स्वाहा षड्भ्यः शतेभ्यः स्वाहा सप्तभ्यः शतेभ्यः स्वाहा ऽष्टाभ्यः शतेभ्यः
स्वाहा नवभ्यः शतेभ्यः स्वाहा सहस्राय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 49

(पञ्चाशते - द्वात्रिंशत्) (A19)

TS 7.2.20.1

शताय स्वाहा सहस्राय स्वाहा ऽयुताय स्वाहा नियुताय स्वाहा प्रयुताय स्वाहा ऽर्बुदाय स्वाहा
न्यर्बुदाय स्वाहा समुद्राय स्वाहा मद्भ्याय स्वाहा ऽन्ताय स्वाहा परार्द्धाय स्वाहोषसे स्वाहा व्युष्ट्यै
स्वाहोदेष्ट्यते स्वाहोद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा सुवर्गाय स्वाहा लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 50

(शताया-ऽष्टात्रिंशत्) (A20)

praSna korvai with starting padams of 1 to 20 anuvAkams :-

(साध्याः षड् रात्रं - कुसुरुबिन्दः सप्तरात्रं - बृहस्पतिरष्टरात्रं - प्रजापतिस्ताः क्षुधन्नवरात्रं -
प्रजापतिरकामयत् दशहोतारात्र - मृतव - ऐन्द्रवायवाग्रान् - गायत्रो वै - प्रजापतिः स द्वादशरात्रं
- न वा -एकस्मा - एकस्मै - द्वाभ्यां - त्रिभ्यः - चतुर्भ्यः - पञ्चभ्यो - दशभ्यो - विश्शत्यै -
पञ्चाशते - शताय - विश्शतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jcAtis :-

(साध्या - अस्मा इमे लोका - गायत्रं - वै तृतीय - मेकस्मै - पञ्चाशत्)

first and last padam of second praSnam of 7th kANDam

7.2 सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - षड् रात्राद्यानां निरूपणं <https://www.vedavms.in> 32

(साध्याः - सर्वस्मै स्वाहा)

॥ हरिः ॐ ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥ = = = = =

7.3 सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - सत्रजातनिरूपणं

TS 7.3.1.1

प्रजवं वा एतेन यन्ति यद्-दशममहः पापावहीयं वा एतेन भवन्ति यद्-दशममहुर्यो वै प्रजवं
युतामपथेन प्रतिपद्यते यः स्थाणुः हन्ति यो भेषं न्येति स हीयते स यो वै दशमेऽहन्नविवाक्य
उपहन्यते स हीयते तस्मै य उपहताय व्याह तमेवान्वारभ्य समंश्रुतेऽथ यो व्याह स - [ ] 1

TS 7.3.1.2

हीयते तस्माद्-दशमेऽहन्नविवाक्य उपहताय न व्युच्यमथो खल्वाहुर्यस्य वै समृद्धेन देवाः सुवर्गं
लोकमायन् यस्य व्युद्धेनासुरान् पराऽभावयन्निति यत् खलु वै यस्य समृद्धं तद्-यजमानस्य
यद्व्युद्धं तद्भातृव्यस्य स यो वै दशमेऽहन्नविवाक्य उपहन्यते स एवातिं रेचयति ते ये बाह्या
दृशीकवः - [ ] 2

TS 7.3.1.3

स्युस्ते वि ब्रूयुर्यदि तत्र न विन्देयुरन्तस्सदसाद्-व्युच्यं यदि तत्र न विन्देयुर्गृहपतिना व्युच्यं
तद्व्युच्यमेवाथ वा एतथ सर्पराज्ञिया ऋग्भिः स्तुवन्तयं वै सर्पतो राज्ञी यद्वा अस्यां किं चार्चन्ति
यदानृचुस्तेनेयः सर्पराज्ञी ते यदेव किं च वाचा ऽऽनृचुर्यदतोऽद्व्यर्चितार - [ ] 3

TS 7.3.1.4

-स्तदुभयमात्वा ऽवरुद्धयोत् तिष्ठामेति ताभिर्मनसा स्तुवते न वा इमामंश्चरथो नाऽश्वंतरीरथः सद्यः
पर्याप्तुमरहति मनो वा इमाः सद्यः पर्याप्तुमरहति मनः परिभवितुमथ ब्रह्म वदन्ति परिमिता वा
ऋचः परिमितानि सामानि परिमितानि यजूष्यथैतस्यैवान्तो नास्ति यद्-ब्रह्म तत् प्रतिगृणत आ
चक्षीत् स ( ) प्रतिगुरः ॥ 4

(व्याह स - दृशीकवौ - ऽर्चितारः - स - एकं च) (A1)

TS 7.3.2.1

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं द्वादशाहस्य प्रथमेनाहृत्विजां यजमानो वृङ्क्त इति तेजं इन्द्रियमिति किं द्वितीयेनेति प्राणानन्नाद्यमिति किं तृतीयेनेति त्रीणिमान् लोकानिति किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पशूनि किं पञ्चमेनेति पञ्चाक्षरां पङ्क्तिमिति किं षष्ठेनेति षड् ऋतूनि किं सप्तमेनेति सप्तपदां शक्करीमिति - [ ] 5

TS 7.3.2.2

किमष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्रीमिति किं नवमेनेति त्रिवृतः स्तोममिति किं दशमेनेति दशाक्षरां विराजमिति किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभमिति किं द्वादशेनेति द्वादशाक्षरां जगतीमित्येतावद्वा अस्ति यावदेतद्-यावदेवास्ति तदेषां वृङ्क्ते ॥ 6

(शक्करीमित्ये - कंचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 7.3.3.1

एष वा आप्तो द्वादशाहो यत् त्रयोदशरात्रः संमानः ह्येतदहर्ह्यत् प्रायणीयंश्चोदयनीयंश्च त्र्यतिरात्रो भवति त्रयं इमे लोका एषां लोकानामास्यै प्राणो वै प्रथमोऽतिरात्रो व्यानो द्वितीयोऽपानस्तृतीयः प्राणापानो-दानेष्वेवान्नाद्ये प्रति तिष्ठन्ति सर्वमायुर्यन्ति य एवं विद्वांस-स्त्रयोदशरात्र-मासंते तदाहुर्वाग्वा एषा वितंता - [ ] 7

TS 7.3.3.2

यद् द्वादशाहस्तां विच्छिन्द्यन्मद्भ्ये ऽतिरात्रं कुर्युरुपदासुका गृहपतेर्वाक् स्या-दुपरिष्ठाच्छन्दोमानां महाव्रतं कुर्वन्ति संतंतामेव वाचमव रुन्धतेऽनुपदासुका गृहपतेर्वाग्-भवति पशवो वै छन्दोमा अन्नं

महाव्रतं यदुपरिष्ठाच्छन्दोमानां महाव्रतं कुर्वन्ति पशुषु चैवान्नाद्ये च प्रति तिष्ठन्ति ॥ 8

(वितंता - त्रिचत्वारिंशच्च) (A3)

TS 7.3.4.1

आदित्या अकामयन्तो-भयोर्लोकयोर् ऋद्धुयामेति त एतं चतुर्दशरात्र- मपश्यन् तमाऽहरन् तेनायजन्त
ततो वै त उभयोर्-लोकयो-रार्द्धवन्नस्मिंश्चा-मुष्मिंश्च य एवं विद्वांस-श्चतुर्दशरात्रमासंत उभयोरेव
लोकयोर् ऋद्धुवन्त्यस्मिंश्चा-मुष्मिंश्च चतुर्दशरात्रो भवति सप्त ग्राम्या ओषधयः सप्ताऽऽरण्या
उभयीषामवरुद्धयै यत् पराचीनानि पृष्ठानि - [ ] 9

TS 7.3.4.2

भवन्त्यमुमेव तैर्लोकमभि जयन्ति यत् प्रतीचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकमभि जयन्ति
त्रयस्त्रिंशौ मद्धयतः स्तोमौ भवतः साम्राज्यमेव गच्छन्त्यधिराजौ भवतोऽधिराजा एव समानानां
भवन्त्यतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै ॥ 10

(पृष्ठानि - चतुस्त्रिंशच्च) (A4)

TS 7.3.5.1

प्रजापतिः सुवर्गं लोकमैत् तं देवा अन्वायन् तानादित्याश्च पशवश्चान्वायन् ते देवा अब्रुवन्.
यान् पशूनुपाजीविष्म त इमे ऽन्वाग्मन्निति तेभ्य एतं चतुर्दशरात्रं प्रत्यौहन् त आदित्याः पृष्ठैः
सुवर्गं लोकमाऽरोहन् त्र्यहाभ्यामस्मिन् लोके पशून् प्रत्यौहन् पृष्ठैरादित्या अमुष्मिन् लोक आर्द्धवन्
त्र्यहाभ्यामस्मिन् - [ ] 11

TS 7.3.5.2

लोके पशवो य एवं विद्वांसश्चतुर्दशरात्रमासंत उभयोरेव लोकयोर् ऋद्धुवन्त्यस्मिंश्चामुष्मिंश्च
 पृष्ठैरेवाऽमुष्मिन् लोकं ऋद्धुवन्ति त्र्यहाभ्यामस्मिन् लोके ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव
 ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्ति यदुन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविधः स्यान्मद्ध्ये
 पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौ - [ ] 12

TS 7.3.5.3

-जो वै वीर्यं पृष्ठान्योज एव वीर्यं मद्ध्यतो दधते बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ
 बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यस्स्याञ्जसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं
 लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ् त्र्यहो
 भवति प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या ( ) उभयोर्लोकयोर् ऋद्धोत् तिष्ठन्ति चतुर्दशैतास्तासां
 या दश दशाक्षरा विराडन्न विराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्धते याश्चतस्रश्चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति
 तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवतुः परिगृहीत्यै ॥ 13

(आर्ध्वन् त्र्यहाभ्यामस्मिन् - सविवधत्वाय - प्रतिष्ठित्या - एकत्रिंशच्च) (A5)

TS 7.3.6.1

इन्द्रो वै सृष्ट् देवताभिरासीत् स न व्यावृत्तमगच्छत् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतं पञ्चदशरात्रं
 प्रायच्छत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै सोऽन्याभिर्देवताभिर्व्यावृत्तमगच्छत् एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रमासते
 व्यावृत्तमेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं - [ ] 14

TS 7.3.6.2

गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यसत्रं वा एतद्-यदछन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं
 देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि पशवः छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु

प्रति तिष्ठन्ति पञ्चदशरात्रो भवति पञ्चदशो वज्रो वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्र हरन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य ( ) परिगृहीत्यै ॥ 15

(अन्तरिक्ष-मिन्द्रियस्यै-कञ्च) (A6)

TS 7.3.7.1

इन्द्रो वै शिथिल इवाऽप्रतिष्ठित आसीत् सोऽसुरेभ्योऽबिभेत् स प्रजापतिमुपाऽधावत् तस्मा एतं पञ्चदशरात्रं वज्रं प्रायच्छत् तेनासुरान् पराभाव्य विजित्य श्रियमगच्छदग्निष्टुतां पाप्मानं निरदहत पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन् दधत् य एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रमासते भ्रातृव्यानेव पराभाव्य विजित्य श्रियं गच्छन्त्यग्निष्टुतां पाप्मानं नि - [ ] 16

TS 7.3.7.2

दहन्ते पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन् दधत् एता एव पशव्याः पञ्चदश वा अर्द्धमासस्य रात्रयोऽर्द्धमासशः सँवथ्सुर औप्यते सँवथ्सुरं पशवोऽनु प्र जायन्ते तस्मात् पशव्या एता एव सुवर्ग्याः पञ्चदश वा अर्द्धमासस्य रात्रयोऽर्द्धमासशः सँवथ्सुर औप्यते सँवथ्सुरः सुवर्गो लोकस्तस्मात् सुवर्ग्या ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं - [ ] 17

TS 7.3.7.3

गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविधः स्यान्मद्ध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो वै वीर्यं पृष्ठान्योज एव वीर्यं मद्ध्यतो दधते बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं - [ ] 18

TS 7.3.7.4

यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ् त्र्यहो भवति
प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोरु ऋद्धोत् तिष्ठन्ति पञ्चदशैतास्तासां या दश दशाक्षरा
विराडन् विराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्धते याः पञ्च पञ्च दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो
भवत इन्द्रियस्य वीर्यस्य प्रजायै ( ) पशूनां परिगृहीत्यै ॥ 19

(गच्छन्त्यग्निष्टुतां पाप्मानं नि-रन्तरिक्षं - लोकं - प्रजायै - द्वे च) (A7)

TS 7.3.8.1

प्रजापति-रकामयतान्नादः स्यामिति स एतः सप्तदशरात्र-मपश्यत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै
सोऽन्नादोऽभवद्य एवं विद्वांसः सप्तदश-रात्रमासते ऽन्नादा एव भवन्ति पञ्चाहो भवति पञ्च वा
ऋतवः सँवत्सर ऋतुष्वेव सँवत्सरे प्रति तिष्ठन्त्यथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाऽव रुन्धते
ऽसत्रं वा एत- [ ] 20

TS 7.3.8.2

-द्यदच्छन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सुत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं
पृष्ठानि पशवः छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति सप्तदशरात्रो भवति सप्तदशः प्रजापतिः
प्रजापतेरास्यां अतिरात्रावभितो भवतोऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै ॥ 21

(एतथ - सप्तत्रिंशच्च) (A8)

TS 7.3.9.1

सा विराड् विक्रम्यातिष्ठद्-ब्रह्मणा देवेष्वन्नेना-सुरेषु ते देवा अकामयन्तोभयः संवृञ्जीमहि ब्रह्म चान्नं
चेति त एता विश्शतिः रात्रीरपश्यन् ततो वै त उभयः समवृञ्जत ब्रह्म चान्नं च ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा
अभवन्. य एवं विद्वांस एता आसंत उभयमेव सँ वृञ्जते ब्रह्म चान्नं च - [ ] 22

TS 7.3.9.2

ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा भवन्ति द्वे वा एते विराजौ तयोरेव नाना प्रतिं तिष्ठन्ति विशो वै पुरुषो दश हस्त्या अङ्गुलयो दश पद्या यावानेव पुरुषस्तमाप्सोत् तिष्ठन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोका-नुभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं त्र्यहा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गं -

[ ] 23

TS 7.3.9.3

लोकमुभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविधः स्यान्मद्ध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो वै वीर्यं पृष्ठान्योज एव वीर्यं मद्ध्यतो दधते बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रतिं तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं ( ) लोकमुभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ् त्र्यहो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयौलोकयोर् ऋद्धोत् तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चस-स्यान्नाद्यस्य परिगृहीत्यै ॥ 24

(वृज्जते ब्रह्म चां नं च - सुवर्ग - मेते सुवर्ग - त्रयोविंशतिश्च) (A9)

TS 7.3.10.1

असावादित्योऽस्मिन् लोक आसीत् तं देवाः पृष्ठैः परिगृह्य सुवर्गं लोकमंगमयन् परैर्वस्तात् पर्यगृह्णन् दिवाकीर्त्येन सुवर्गे लोके प्रत्यस्थापयन् परैः परस्तात् पर्यगृह्णन् पृष्ठैरुपावारोहन्त्स वा असावादित्योऽमुष्मिन् लोके परैरुभयतः परिगृहीतो यत् पृष्ठानि भवन्ति सुवर्गमेव तैर्लोकं यजमाना यन्ति परैर्वस्तात् परि गृह्णन्ति दिवाकीर्त्येन - [ ] 25

TS 7.3.10.2

सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्ति परैः परस्तात् परि गृह्णन्ति पृष्ठैरुपावरोहन्ति यत् परे परस्तान्न स्युः पराञ्चः सुवर्गा-ल्लोकात्रिष्पद्वेरन् यद्वस्तान्न स्युः प्रजा निर्दहेयुरभितो दिवाकीर्त्यं परस्सामानो भवन्ति सुवर्ग एवैनां लोक उभयतः परि गृह्णन्ति यजमाना वै दिवाकीर्त्यं संवत्सरः परस्सामानोऽभितो दिवाकीर्त्यं परस्सामानो भवन्ति संवत्सर एवोभयतः - [ ] 26

TS 7.3.10.3

प्रति तिष्ठन्ति पृष्ठं वै दिवाकीर्त्यं पार्श्वे परस्सामानोऽभितो दिवाकीर्त्यं परस्सामानो भवन्ति तस्मादुभितः पृष्ठं पार्श्वे भूयिष्ठा ग्रहा गृह्णन्ते भूयिष्ठं शस्यते यज्ञस्यैव तन्मद्भ्यतो ग्रन्थिं ग्रन्थन्त्यविस्रसाय सप्त गृह्णन्ते सप्त वै शीर्षण्याः प्राणाः प्राणानेव यजमानेषु दधति यत् पराचीनानि पृष्ठानि भवन्त्यमुमेव तैर्लोकमभ्यारोहन्ति यद्विमं लोकं न - [ ] 27

TS 7.3.10.4

प्रत्यवरोहेयुरुद्धा माद्येयुर्यजमानाः प्र वा मीयेरन् यत् प्रतीचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकं प्रत्यवरोहन्त्यथो अस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठन्त्यनुन्मादयेन्द्रो वा अप्रतिष्ठित आसीत् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतमेकविंशतिरात्रं प्रायच्छत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्ये बहुयाजिनोऽप्रतिष्ठिताः - [ ] 28

TS 7.3.10.5

स्युस्त एकविंशतिरात्रमासीरन् द्वादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रय इमे लोका असावादित्य एकविंश एतावन्तो वै देवल्लोकास्तेष्वेव यथा पूर्वं प्रति तिष्ठन्त्यसावादित्यो न व्यरोचत् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतमेकविंशतिरात्रं प्रायच्छत् तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै सोऽरोचत् य एवं विद्वांस एकाविंशतिरात्रमासते ( ) रोचन्त एवैकविंशतिरात्रो भवति रुग्वा एकविंशो रुचमेव गच्छन्त्यथो प्रतिष्ठामेव प्रतिष्ठा ह्येकविंशोऽतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै ॥ 29

(गृह्णन्ति दिवाकीर्त्येनै - वोभयतो - ना - प्रतिष्ठिता - आसन् - एकविंशतिश्च) (A10)

TS 7.3.11.1

अ॒र्वाङ् य॒ज्ञः सं क्रा॑म॒त्वमुष्मा॑दधि॒ माम॒भि । ऋ॒षीणां॑ यः पु॒रोहि॑तः ॥ नि॒र्दे॒वं नि॒र्वी॒रं कृ॒त्वा
विष्क॑न्धं तस्मिन् हीयतां योऽस्मान् द्वेष्टि । शरी॑रं य॒ज्ञश॑म॒लं कु॒सीदुं तस्मिन्॑ श्सीदतु योऽस्मान् द्वेष्टि
॥ य॒ज्ञं य॒ज्ञस्य॑ यत् तेज॒स्तेन॑ संक्राम॒ माम॒भि । ब्रा॒ह्मणा॑नृ॒त्विजो॑ दे॒वान् य॒ज्ञस्य॑ तप॑सा ते स॒वा॒ह॒मा
हु॒वे ॥ इ॒ष्टेन॑ प॒क्रमु॑प - [ ] 30

TS 7.3.11.2

ते हु॒वे स॒वा॒हं । सं ते वृ॒ञ्जे सु॒कृत॑ सं प्र॒जां प॒शून् ॥ प्रैषा॑न्थ॒ सा॒मिधे॑नी॒ रा॒घ्रा॒वाज्य॑भागा॒वा-श्रु॑तं
प्र॒त्याश्रु॑त॒मा श्रृ॑णामि ते । प्र॒याजा॑नू॒याजा॑न्थ॒ स्विष्ट॑कृ॒त॒मिडा॑मा॒शिष॑ आ वृ॒ञ्जे सु॒वः ॥ अ॒ग्नि॒नेन्द्रे॑ण
सोमे॑न॒ सर॑स्व॒त्या विष्णु॑ना दे॒वता॑भिः । या॒ज्यानु॑वा॒क्याभ्या॑मु॒प ते हु॒वे स॒वा॒हं य॒ज्ञमा द॑दे ते वष॑ट्कृतं
॥ स्तु॒तं श॒स्त्रं प्र॑तिग॒रं ग्र॑ह॒मिडा॑मा॒शिष॑ - [ ] 31

TS 7.3.11.3

आ वृ॒ञ्जे सु॒वः । प॒त्नीसं॑या॒जानु॑प ते हु॒वे स॒वा॒हं संमि॑ष्ट॒यजु॑रा द॑दे तव ॥ प॒शून्थ॒ सुतं॑ पु॒रोडा॑शा॒न्थ॒
सर्व॑ना॒न्योत॑ य॒ज्ञं । दे॒वान्थ॒ सेन्द्रा॑नु॒प ते हु॒वे स॒वा॒ह॒म॒ग्निमु॑खा॒न्थ॒ सोम॑वतो॒ ये च वि॑श्वे ॥ 32

(उप - ग्रहमिडांमाशिषो - द्वात्रिंशच्च) (A11)

TS 7.3.12.1

भू॒तं भव्यं॑ भवि॒ष्यद्व॑ष्ट॒थ् स्वाहा॑ नम॒ ऋ॒ख् साम् यजु॑र्व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमो॑ गाय॒त्री त्रि॑ष्टु॒ब्जग॑ती
व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमः॑ पृथि॒व्यन्तरि॑क्षं द्यौर्व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमो॑ ऽग्नि॒र्वायुः॑ सूर्यो॑ व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमः॑
प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपा॒नो व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमो॑ ऽन्नं॑ कृषि॒र्वृष्टि॑र्व॒ष्टथ् स्वाहा॑ नमः॑ पि॒तापु॑त्रः पौ॒त्रो व॒ष्टथ्

स्वाहा नमो भूर्भुवः ( ) सुव वर्षट्थ स्वाहा नमः ॥ 33

(भुव - श्रुत्वारि च) (A12)

TS 7.3.13.1

आ मे॑ गृहा भव॑न्त्वा प्र॒जा म॒ आ मा॑ यु॒ज्ञो वि॑शतु वी॒र्या॑वान् । आपो॑ दे॒वीर्य॑ज्ञिया॒ माऽऽवि॑शन्तु
स॒हस्र॑स्य मा भू॒मा मा प्र॑ हा॒सीत् ॥ आ मे॑ ग्र॒हो भव॑त्वा पु॒रोरु॑ख् स्तु॒तश॑स्त्रे मा ऽऽ वि॑शताऽ
स॒मीची॑ । आ॒दि॒त्या रु॒द्रा वस॑वो मे सद॒स्याः स॒हस्र॑स्य मा भू॒मा मा प्र॑ हा॒सीत् ॥ आ मा॑ऽग्नि॒ष्टोमो
वि॑शतु ( ) कथ्य॑श्चाति॒रात्रो॒ माऽऽ वि॑शत्वापि॒शर्व॑रः । ति॒रोअ॑हिया मा सु॒हुता॒ आ वि॑शन्तु स॒हस्र॑स्य
मा भू॒मा मा प्र॑ हा॒सीत् ॥ 34

(अग्निष्टोमो वि॒शत् - षा॒दश॑ च) (A13)

TS 7.3.14.1

अ॒ग्निना॒ तपोऽन्व॑भवद्-वा॒चा ब्र॒ह्म म॒णिना॑ रू॒पाणी॑न्द्रेण दे॒वान् वा॒तेन॑ प्रा॒णान्थ॒ सूर्ये॑ण॒ द्यां च॒न्द्रम॑सा॒
नक्ष॑त्राणि यु॒मेन॑ पि॒तृन् रा॒ज्ञा मनु॑ष्या॒न् फ॒लेन॑ नादे॒यान॑जग॒रेण॑ सर्पा॒न् व्या॒घ्रेणा॑ऽऽ*र॒ण्यान् प॒शूञ्छे॑नेन॑
प॒त॒त्रिणो॑ वृ॒ष्णाऽश्वा॑नृ॒षभे॑ण॒ गा ब॒स्तेना॒जा वृ॒ष्णिना॑ऽवी॒त्रीहि॑णाऽ॒न्नानि॑ यवे॒नौष॑धी॒न्यग्रो॑धेन॒ वन॑स्पती॒नुदु॑ब॒रेणो॑र्ज
गाय॒त्रिया॒ छन्दा॑ऽसि त्रि॒वृता॒ स्तोमा॑न् ब्राह्म॒णेन॒ ( ) वाचं॑ ॥ 35

(ब्राह्मणेनै - कं च) (A14)

TS 7.3.15.1

स्वाहाऽऽधि॒माधी॑ताय॒ स्वाहा॒ स्वाहाऽऽधी॑तं मन॑से॒ स्वाहा॒ स्वाहा॒ मनः॑ प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॒ काय॒ स्वाहा॒
कस्मै॑ स्वाहा॑ क॒तम॑स्मै॒ स्वाहा॒ ऽदि॑त्यै॒ स्वाहा॒ ऽदि॑त्यै॒ म॒ह्यै स्वाहा॑ऽदि॑त्यै सु॒मृडी॒कायै॑ स्वाहा॒ सर॑स्वत्यै॒

स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा सरस्वत्यै पावकायै स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपृथ्याय स्वाहा पूष्णे
नरन्धिषाय स्वाहा त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे तुरीपाय स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुरूपाय स्वाहा ( ) विष्णवे स्वाहा
विष्णवे निखुर्यपाय स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 36

(पुरुरूपाय स्वाहा - दश च) (A15)

TS 7.3.16.1

दुद्ध्यः स्वाहा हनूभ्याः स्वाहोष्ठाभ्याः स्वाहा मुखाय स्वाहा नासिकाभ्याः स्वाहा ऽक्षीभ्याः स्वाहा
कर्णाभ्याः स्वाहा पार इक्षवोऽवार्येभ्यः पक्ष्मभ्यः स्वाहा ऽवार इक्षवः पार्येभ्यः पक्ष्मभ्यः स्वाहा
शीर्ष्णे स्वाहा भ्रूभ्याः स्वाहा ललाटाय स्वाहा मूर्द्धे स्वाहा मस्तिष्काय स्वाहा केशेभ्यः स्वाहा
वहाय स्वाहा ग्रीवाभ्यः स्वाहा स्कन्धेभ्यः स्वाहा कीकसाभ्यः स्वाहा पृष्ठीभ्यः स्वाहा पाजस्याय
स्वाहा पार्श्वाभ्याः स्वाहा- [ ] 37

TS 7.3.16.2

ऽसौभ्याः स्वाहा दोषभ्याः स्वाहा बाहुभ्याः स्वाहा जङ्घाभ्याः स्वाहा श्रोणीभ्याः स्वाहोरुभ्याः
स्वाहा ऽष्ठीवद्भ्याः स्वाहा जङ्घाभ्याः स्वाहा भुसदे स्वाहा शिखण्डेभ्यः स्वाहा वालधानाय स्वाहा
ऽऽण्डाभ्याः स्वाहा शेपाय स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यः स्वाहा प्रजननाय स्वाहा पुद्ध्यः स्वाहा
शफेभ्यः स्वाहा लोमभ्यः स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वाहा मासाय स्वाहा स्नावभ्यः स्वाहा
ऽस्थभ्यः स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहा ( ) ऽङ्गेभ्यः स्वाहा ऽऽत्मने स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 38

(पार्श्वाभ्याः स्वाहा - मज्जभ्यः स्वाहा - षट् च) (A16)

TS 7.3.17.1

अञ्जयेताय स्वाहा ऽञ्जिसक्थाय स्वाहा शितिपदे स्वाहा शितिककुदे स्वाहा शितिरन्ध्राय स्वाहा

शितिपृष्ठा॒य॒ स्वाहा॑ शित्य॒ऽसा॒य॒ स्वाहा॑ पुष्प॒कर्णा॒य॒ स्वाहा॑ शित्यो॒ष्ठा॒य॒ स्वाहा॑ शिति॒भ्रवे॑ स्वाहा॒
 शिति॒भस॑दे स्वाहा॑ श्वेतानू॒काशा॒य॒ स्वाहा॑ ऽञ्जये॒ स्वाहा॑ ल॒लामा॑य॒ स्वाहा॑ ऽसि॒तश्चे॑ स्वाहा॑ कृष्णै॒ताय॑
 स्वाहा॑ रोहि॒तैता॒य॒ स्वाहा॑ ऽरुणै॒ताय॑ स्वाहे॒दृशा॒य॒ स्वाहा॑ की॒दृशा॒य॒ स्वाहा॑ ता॒दृशा॒य॒ स्वाहा॑ सु॒दृशा॒य॒
 स्वाहा॑ वि॒स॒दृशा॒य॒ स्वाहा॑ सु॒स॒दृशा॒य॒ स्वाहा॑ रू॒पाय॑ स्वाहा॒ ( ) सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 39

(रूपाय॒ स्वाहा॒ - द्वे च॑) (A17)

TS 7.3.18.1

कृष्णा॒य॒ स्वाहा॑ श्वे॒ताय॑ स्वाहा॑ पि॒शङ्गा॒य॒ स्वाहा॑ सा॒रङ्गा॒य॒ स्वाहा॑ ऽरु॒णाय॑ स्वाहा॑ गौ॒राय॑ स्वाहा॑
 ब॒भ्रवे॑ स्वाहा॑ नकु॒लाय॑ स्वाहा॑ रोहि॒ताय॑ स्वाहा॑ शो॒णाय॑ स्वाहा॑ श्या॒वाय॑ स्वाहा॑ श्या॒माय॑ स्वाहा॑
 पा॒क॒लाय॑ स्वाहा॑ सु॒रूपा॒य॒ स्वाहा॑ ऽनु॒रूपा॒य॒ स्वाहा॑ वि॒रूपा॒य॒ स्वाहा॑ स॒रूपा॒य॒ स्वाहा॑ प्र॒तिरू॒पाय॑
 स्वाहा॑ श॒बला॒य॒ स्वाहा॑ क॒म॒लाय॑ स्वाहा॑ पृ॒श्नये॑ स्वाहा॑ पृ॒श्नि॒सु॒क्थाय॑ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 40

(कृष्णा॒य॒ - षट्त्वारि॑ंशत्) (A18)

TS 7.3.19.1

ओष॑धी॒भ्यः॑ स्वाहा॒ मू॒लै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ तू॒लै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ काण्डै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ वल्॒शै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ पुष्पै॒भ्यः॑
 स्वाहा॒ फ॒लै॒भ्यः॑ स्वाहा॑ गृ॒ही॒ते॒भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽगृ॒ही॒ते॒भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽव॑प॒न्ने॒भ्यः॑ स्वाहा॑ श्या॒ने॒भ्यः॑ स्वाहा॑
 सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 41

(ओष॑धी॒भ्यः॑ - श्रु॒तुर्वि॑ंशतिः) (A19)

TS 7.3.20.1

व॒न॒स्पति॑भ्यः॑ स्वाहा॒ मू॒लै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ तू॒लै॒भ्यः॑ स्वाहा॒ स्क॒न्धौ॒भ्यः॑ स्वाहा॒ शा॒खा॒भ्यः॑ स्वाहा॑ प॒र्णे॒भ्यः॑

स्वाहा पुष्पै॑भ्यः स्वाहा फले॑भ्यः स्वाहा गृही॑तेभ्यः स्वाहा ऽगृही॑तेभ्यः स्वाहा ऽवप॑न्नेभ्यः स्वाहा शया॑नेभ्यः स्वाहा शि॑ष्टाय स्वाहा ऽति॑शिष्टाय स्वाहा परि॑शिष्टाय स्वाहा स॒शिशि॑ष्टाय स्वाहो-च्छि॑ष्टाय स्वाहा रि॑क्ताय स्वाहा ऽरि॑क्ताय स्वाहा प्ररि॑क्ताय स्वाहा स॒श्रि॑क्ताय स्वाहो -द्रि॑क्ताय स्वाहा सर्व॑स्मै स्वाहा ॥ 42

(वन॒स्पति॑भ्यः - षट् च॑त्वारि॒ंशत्) (A20)

praSna korvai with starting padams of 1 to 20 anuvAkams :-

(प्र॒जवं॑ - ब्रह्म॒वादि॑न् - कि॒ - मेष॑ वा आ॒प्त - आ॑दित्या उ॒भयोः॑ - प्र॒जाप॑तिरन्वा॒य - न्निन्द्रो॑ वै स॒दृङ् - डिन्द्रो॑ वै शि॒थिलः॑ - प्र॒जाप॑तिरकामयता ऽन्ना॒दः - सा वि॒राड् - सावा॑दित्यो॑ - ऽर्वाङ् - भू॒त - मा मे॒ - ऽग्नि॒ना - स्वाहा॑ऽऽधिन् - दु॒द्ध्यो॑ऽ - ज्ये॒ताय॑ - कृ॒ष्णा - यौष॑धीभ्यो॒ - वन॒स्पति॑भ्यो - वि॒ंशतिः॑)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(प्र॒जवं॑ - प्र॒जाप॑ति - र्यद॑च्छन्दो॒मं - ते हु॒वे सवा॑ऽह - मोष॑धीभ्यो॒ - द्विच॑त्वारि॒ंशत्)

first and last padam of third praSnam of 7th kANDam

(प्र॒जव॑ - सर्व॑स्मै स्वाहा॑)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

=====

7.4 सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - सत्रकर्मनिरूपणं

TS 7.4.1.1

बृहस्पतिरकामयत् श्रन्मे देवा दधीरन् गच्छेयं पुरोधामिति स एतं चतुर्विंशतिरात्र-मपश्यत्
तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै तस्मै श्रद्देवा अदधतागच्छत् पुरोधाय एवं विद्वांस-श्चतुर्विंशतिरात्रमासंते
श्रद्देभ्यो मनुष्या दधते गच्छन्ति पुरोधां ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं
गौरसावायु - [ ] 1

TS 7.4.1.2

-रिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभि पूर्वं त्र्यहा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्त्यसंत्रं वा एतद्-
यदछन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरवं रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि
पशवः छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ
बृहदाभ्यामेव - [ ] 2

TS 7.4.1.3

यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी सुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति
चतुर्विंशतिरात्रो भवति चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरः सुवर्गो लोकः सँवथ्सुर एव
सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्रियैव ब्रह्मवर्चसमव
रुन्धते ऽतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै ॥ 3

(असावायु - राभ्यामेव - पञ्चचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 7.4.2.1

यथा वै मनुष्या एवं देवा अग्रं आसन् तेऽकामयन्तावर्तिं पाप्मानं मृत्युमपहत्य दैवीं सःसदं

गच्छेमेति त एतं चतुर्विंशतिरात्र-मपश्यन् तमाऽहरन् तेनायजन्त ततो वै तेऽवर्तिं पाप्मानं मृत्युमपहृत्य दैवीं सःसदमगच्छन्. य एवं विद्वांस-श्चतुर्विंशतिरात्र-मासतेऽवर्तिमेव पाप्मानमपहृत्य श्रियं गच्छन्ति श्रीरूहि मनुष्यस्य - [ ] 4

TS 7.4.2.2

दैवी सःसज्ज्योतिरतिरात्रो भवति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै पृष्ठयः षडहो भवति षड् वा ऋतवः सँवत्सरस्तं मासा अर्द्धमासा ऋतवः प्रविश्य दैवीं सःसदमगच्छन्. य एवं विद्वांस-श्चतुर्विंशतिरात्रमासते सँवत्सरमेव प्रविश्य वस्यसीं सःसदं गच्छन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशा अवस्ताद्भवन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशाः परस्तात् त्रयस्त्रिंशैरेवोभयतोऽवर्तिं पाप्मानमपहृत्य दैवीं सःसदं मद्ध्यतो - [ ] 5

TS 7.4.2.3

गच्छन्ति पृष्ठानि हि दैवी सःसज्जामि वा एतत् कुर्वन्ति यत् त्रयस्त्रयस्त्रिंशा अन्वञ्चो मद्ध्येऽनिरुक्तो भवति तेनाजाम्यूर्द्धानि पृष्ठानि भवन्त्यूर्द्धाः छन्दोमा उभाभ्यां रूपाभ्यां सुवर्गं लोकं यन्त्यसंत्रं वा एतद्-यदछन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूच्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि पशवः- [ ] 6

TS 7.4.2.4

छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशा अवस्ताद्भवन्ति त्रयस्त्रयस्त्रिंशाः परस्तान्मद्ध्ये पृष्ठान्युरो वै त्रयस्त्रिंशा आत्मा पृष्ठान्यात्मन एव तद्-यजमानाः शर्म नह्यन्तेऽनात्यै बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यस्स्याञ्जसायनी सुती ताभ्यामेव - [ ] 7

TS 7.4.2.5

सुवर्गं लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ् षडहो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोल्लोकयोरुद्धोत् तिष्ठन्ति त्रिवृतोऽधि त्रिवृतमुप यन्ति स्तोमानाः संपत्त्यै प्रभावाय ज्योतिरग्निष्टोमो भवत्ययं वाव स क्षयोऽस्मादेव तेन क्षयान्न यन्ति चतुर्विंशतिरात्रो भवति चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः सँवथ्सुरः ( ) सँवथ्सुरः सुवर्गो लोकः सँवथ्सुर एव सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्रियैव ब्रह्मवर्चसमं रुन्धते ऽतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै ॥ 8

(मनुष्यस्य - मध्यतः - पशव - स्ताभ्यामेव - सँवथ्सुर - श्वतुर्विंशतिश्च) (A2)

TS 7.4.3.1

ऋक्षा वा इयमेलोमकाऽऽसीथ साऽकामयतौषधीभिर्वनस्पतिभिः प्र जायेयेति सैतास्त्रिंशत् रात्रीरपश्यत् ततो वा इयमोषधीभिर्वनस्पतिभिः प्राजायत ये प्रजाकामाः पशुकामाः स्युस्त एता आसीरन् प्रैव जायन्ते प्रजया पशुभिरियं वा अक्षुद्ध्यथ सैतां विराजमपश्यत् तामात्मन् धित्वाऽन्नाद्यमवां रुन्धौषधी - [ ] 9

TS 7.4.3.2

-र्वनस्पतीन् प्रजां पशून् तेनावर्द्धत सा जेमानं महिमानं-मगच्छद्य एवं विद्वांस एता आसंते विराजमेवाऽऽत्मन् धित्वाऽन्नाद्यमवां रुन्धते वर्द्धन्ते प्रजया पशुभिर्जेमानं महिमानं गच्छन्ति ज्योतिरतिरात्रो भवति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै पृष्ठयः षडहो भवति षड् वा ऋतवः षट् पृष्ठानि पृष्ठैरेवतूनन्वा- रोहन्त्युतुभिः सँवथ्सुरं ते सँवथ्सुर एव - [ ] 10

TS 7.4.3.3

प्रति तिष्ठन्ति त्रयस्त्रिंशत् त्रयस्त्रिंशमुप यन्ति यज्ञस्य संतत्या अथो प्रजापतिर्वै त्रयस्त्रिंशः प्रजापतिमेवाऽऽरभन्ते प्रतिष्ठित्यै त्रिणवो भवति विजित्या एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या अथो

रुचमेवाऽऽत्मन् दधते त्रिवृदंष्ट्रिष्टुद्भवति पाप्मानमेव तेन निर्दहन्तेऽथो तेजो वै त्रिवृत् तेज एवाऽऽत्मन् दधते पञ्चदश इन्द्रस्तोमो भवतीन्द्रियमेवाव - [ ] 11

TS 7.4.3.4

रुन्धते सप्तदशो भवत्यन्नाद्यस्या वरुद्ध्या अथो प्रैव तेन जायन्त एकविंशो भवति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन् दधते चतुर्विंशो भवति अतुर्विंशतिरर्द्धमासाः संवत्सरः संवत्सरः सुवर्गो लोकः संवत्सर एव सुवर्गे लोके प्रति तिष्ठन्त्यथो एष वै विषूवान् विषूवन्तो भवन्ति य एवं विद्वांस एता आसते चतुर्विंशात् पृष्ठान्युप यन्ति संवत्सर एव प्रतिष्ठाय - [ ] 12

TS 7.4.3.5

देवता अभ्यारोहन्ति त्रयस्त्रिंशात् त्रयस्त्रिंशमुप यन्ति त्रयस्त्रिंशद्वै देवता देवतास्वेव प्रति तिष्ठन्ति त्रिणवो भवतीमे वै लोकास्त्रिणव एष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्ति द्वावेकविंशौ भवतुः प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन् दधते ब्रह्मवः षोडशिनो भवन्ति तस्माद्ब्रह्मवः प्रजासु वृषाणो यदेते स्तोमा व्यतिषक्ता भवन्ति तस्मादिय -मोषधीभिर्वनस्पतिभिर्व्यतिषक्ता - [ ] 13

TS 7.4.3.6

व्यतिषज्यन्ते प्रजायां पशुभिर्य एवं विद्वांस एता आसते ऽक्लृप्ता वा एते सुवर्गं लोकं यन्त्युच्चावचान् हि स्तोमानुपयन्ति यदेत ऊर्द्धाः कृप्ताः स्तोमा भवन्ति कृप्ता एव सुवर्गं लोकं यन्त्युभयोरेभ्यो लोकयोः कल्पते त्रिंशदेतास्त्रिंशदक्षरा विराडन्नं विराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्धते ऽतिरान्नावभितो भवतो ऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै ॥ 14

(ओषधीः - संवत्सर एवा - ऽव - प्रतिष्ठाय - व्यतिषक्त्यै - कान्नपञ्चाशच्च) (A3)

TS 7.4.4.1

प्रजापतिः सुवर्गं लोकमैतत् तं देवा येनयेन छन्दसाऽनु प्रायुञ्जत तेन नाऽऽ*भुवन् त एता द्वात्रिंशत्
रात्रीरपश्यन् द्वात्रिंशदक्षरा ऽनुष्टुगा-नुष्टुभः प्रजापतिः स्वेनैव छन्दसा प्रजापति-मात्वा ऽभ्यारुह्य
सुवर्गं लोकमायन् य एवं विद्वांस एता आसते द्वात्रिंशदेता द्वात्रिंशदक्षरा ऽनुष्टुगा-नुष्टुभः
प्रजापतिः स्वेनैव छन्दसा प्रजापतिमात्वा श्रियं गच्छन्ति - [ ] 15

TS 7.4.4.2

श्रीरहि मनुष्यस्य सुवर्गो लोको द्वात्रिंशदेता द्वात्रिंशदक्षरा-ऽनुष्टुग-वागनुष्टुफ् सर्वामेव वाचमाप्नुवन्ति
सर्वे वाचो वदितारो भवन्ति सर्वे हि श्रियं गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं वाव
ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं त्र्यहा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति
बृहद्-रथन्तराभ्यां यन्ती - [ ] 16

TS 7.4.4.3

-यं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी सुती
ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचरुयहानुपयन्ति प्रत्यङ्
त्र्यहो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर् ऋद्धोत् तिष्ठन्ति द्वात्रिंशदेतास्तासां
या स्त्रिंशत् त्रिंशदक्षरा ( ) विराडन्नं विराड् विराजैवाऽन्नाद्यमवं रुन्धते ये द्वे अहोरात्रे एव ते
उभाभ्यां रूपाभ्यां सुवर्गं लोकं यन्त्यतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै ॥ 17

(गच्छन्ति - यन्ति - त्रिंशदक्षरा - द्वाविंशतिश्च) (A4)

TS 7.4.5.1

द्वे वाव देवसूत्रे द्वादशाहश्चैव त्रयस्त्रिंशदहश्च य एवं विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते साक्षादेव देवता
अभ्यारोहन्ति यथा खलु वै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति यद्यवविद्धयति पापीयान् भवति
यदि नावविद्धयति सदृङ् य एवं विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते वि पाप्मना भ्रातृव्येणाऽऽ* वर्तन्ते

ऽहर्भाजो वा एता देवा अग्र आऽहर - [ ] 18

TS 7.4.5.2

-अहरेको ऽभंजता-हरेकस्ताभिर्वैते प्रबाहुंगार्द्धवन्. य एवं विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते सर्व एव प्रबाहुंगृद्धवन्ति सर्वे ग्रामणीयं प्राप्नुवन्ति पञ्चाहा भवन्ति पञ्च वा ऋतवः संवत्सर ऋतुष्वेव संवत्सरे प्रति तिष्ठन्त्यथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धते त्रीण्यांश्चिनानि भवन्ति त्रय इमे लोका ए- [ ] 19

TS 7.4.5.3

-ष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यथो त्रीणि वै यज्ञस्यैन्द्रियाणि तान्येवाव रुन्धते विश्वजिद्-भवत्यन्नाद्यस्या वरुद्धयै सर्वपृष्ठो भवति सर्वस्याभिजित्यै वाग्वै द्वादशाहो यत् पुरस्ताद् द्वादशाह-मुपेयुरनीतां वाच-मुपेयु-रुपदासुकैषां वाक् स्यादुपरिष्ठाद् द्वादशाहमुप यन्त्याप्तामेव वाचमुप यन्ति तस्मादुपरिष्ठाद्-वाचा वदामो ऽवान्तरं - [ ] 20

TS 7.4.5.4

वै दशरात्रेण प्रजापतिः प्रजा असृजत् यद्-दशरात्रो भवति प्रजा एव तद् यजमानाः सृजन्त एताः ह वा उदङ्कः शौल्बायनः सत्रस्यर्द्धिमुवाच यद् दशरात्रो यद् दशरात्रो भवति सत्रस्यर्द्ध्या अथो यदेव पूर्वेष्वहस्सु विलोम क्रियते तस्यैवैषा शान्तिर्द्रव्यनीका वा एता रात्रयो यजमाना विश्वजिथ् सहातिरात्रेण पूर्वाः षोडश सहा ( ) तिरात्रेणोत्तराः षोडश य एवं विद्वांसंस्त्रयस्त्रिंशदहमासंते एषां द्व्यनीका प्रजा जायते ऽतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै ॥ 21

(अहर- त्रेष्व - वान्तरं - षोडश सहा - सप्तदश च) (A5)

TS 7.4.6.1

आदित्या अकामयन्त सुवर्गं लोकमियामेति ते सुवर्गं लोकं न प्राजानन् सुवर्गं लोकमायन् त एतः
षट्त्रिंशद्रात्र-मपश्यन् तमाऽहरन् तेनायजन्त ततो वै ते सुवर्गं लोकं प्राजानन् सुवर्गं लोकमायन्.
य एवं विद्वांसः षट्त्रिंशद् रात्रमासन्ते सुवर्गमेव लोकं प्र जानन्ति सुवर्गं लोकं यन्ति ज्योतिरतिरात्रो
- [ ] 22

TS 7.4.6.2

भवति ज्योतिरेव पुरस्ताद् दधते सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै षड्हा भवन्ति षड् वा ऋतवं ऋतुष्वेव
प्रति तिष्ठन्ति चत्वारो भवन्ति चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठन्त्यसत्रं वा एतद्-यदछन्दोमं
यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यं पृष्ठानि पशवः
छन्दोमा ओजस्येव - [ ] 23

TS 7.4.6.3

वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति षट्-त्रिंशद् रात्रो भवति षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बारहताः पशवो बृहत्यैव
पशून्व रुन्धते बृहती छन्दसाः स्वाराज्यमाश्रुता-श्रुवते स्वाराज्यं य एवं विद्वांसः षट्त्रिंशद्
रात्रमासन्ते सुवर्गमेव लोकं यन्त्यतिरात्रावभितो भवतः सुवर्गस्य लोकस्य परिगृहीत्यै ॥ 24

(अतिरात्र - ओजस्येव - षट्त्रिंशच्च) (A6)

TS 7.4.7.1

वसिष्ठो हतपुत्रोऽकामयत विन्देयं प्रजामभि सादासान् भवेयमिति स एतमेकस्मा-न्नपञ्चाश-मपश्यत्
तमाऽहरत् तेनायजत् ततो वै सोऽर्विन्दत प्रजामभि सादासान्भवद्य एवं विद्वांसः एकस्मा-न्नपञ्चाशमासन्ते
विन्दन्ते प्रजामभि भ्रातृव्यान् भवन्ति त्रयस्त्रिवृतोऽग्निष्टोमा भवन्ति वज्रस्यैव मुखः सः श्यन्ति दश
पञ्चदशा भवन्ति पञ्चदशो वज्रो - [ ] 25

TS 7.4.7.2

वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्र हरन्ति षोडशिमद्-दशममह-भवति वज्र एव वीर्यं दधति द्वादश सप्तदशा भवन्त्यन्नाद्यस्या वरुद्ध्या अथो प्रैव तैर्जायन्ते पृष्ठ्यः षडहो भवति षड्वा ऋतवः षट् पृष्ठानि पृष्ठैरेवर्तूनन्वारोहन्त्यृतृभिः संवत्सरं ते संवत्सर एव प्रति तिष्ठन्ति द्वादशैकविंश भवन्ति प्रतिष्ठित्या अथो रुचमेवाऽऽत्मन्- [ ] 26

TS 7.4.7.3

दधते ब्रह्मः षोडशिनो भवन्ति विजित्यै षडांश्चिनानि भवन्ति षड्वा ऋतवं ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठन्त्यूनातिरिक्ता वा एता रात्र्य ऊनास्तद्-यदेकस्यै न पञ्चाशद-तिरिक्तास्तद्-यद्-भूयसी-रष्टाचत्वारिंशत ऊनाच्च खलु वा अतिरिक्ताच्च प्रजापतिः प्राजायत ये प्रजाकामाः पशुकामाः स्युस्त एता आसीरन् प्रैव जायन्ते प्रजायां ( ) पशुभिर्वैराजो वा एष यज्ञो यदेकस्मान्नपञ्चाशो य एवं विद्वांसं एकस्मान्नपञ्चाशमासंते विराजमेव गच्छन्त्यन्नादा भवन्त्यति-रात्रावभितो भवतोऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै ॥ 27

(वज्र - आत्मन् - प्रजाया - द्वाविंशतिश्च) (A7)

TS 7.4.8.1

संवत्सराय दीक्षिष्यमाणा एकाष्टकायां दीक्षेत्रन्नेषा वै संवत्सरस्य पत्नी यदेकाष्टकैतस्यां वा एष एताः रात्रिं वसति साक्षादेव संवत्सरमारभ्य दीक्षन्त आर्तं वा एते संवत्सरस्याभि दीक्षन्ते य एकाष्टकायां दीक्षन्ते ऽन्तनामानावृतू भवतो व्यस्तं वा एते संवत्सरस्याऽभि दीक्षन्ते य एकाष्टकायां दीक्षन्तेऽन्तनामानावृतू भवतः फल्गुनी पूर्णमासे दीक्षेरन् मुखं वा एतथ - [ ] 28

TS 7.4.8.2

संवत्सरस्य यत् फल्गुनी पूर्णमासो मुखत एव संवत्सरमारभ्य दीक्षन्ते तस्यैकैव निर्या यथ साम्मेध्ये विषूवान्थ संपद्यते चित्रापूर्णमासे दीक्षेरन् मुखं वा एतथ संवत्सरस्य यच्चित्रापूर्णमासो मुखत एव

संवत्सरमारभ्य दीक्षन्ते तस्य न का च न निर्या भवति चतुरहे पुरस्तात् पौर्णमास्यै दीक्षेरन्
तेषामेकाष्टकायां क्रयः सं पद्यते तेनैकाष्टकां न छम्बट् कुर्वन्ति तेषां - [ ] 29

TS 7.4.8.3

पूर्वपक्षे सुत्या सं पद्यते पूर्वपक्षं मासा अभि सं पद्यन्ते ते पूर्वपक्ष उत् तिष्ठन्ति तानुत्तिष्ठत् ओषधयो
वनस्पतयोऽनूत् तिष्ठन्ति तान् कल्याणी कीर्तिरनूत् तिष्ठत्यराथ सुरिमे यजमाना इति तदनु सर्वे
राद्भवन्ति ॥ 30

(एत - च्छब्दं कुर्वन्ति तेषां - चतुस्त्रिंशच्च) (A8)

TS 7.4.9.1

सुवर्गं वा एते लोकं यन्ति ये सत्रमुपयन्त्यभीन्धत एव दीक्षाभिरात्मानं श्रपयन्त उपसद्भिर्द्वाभ्यां
लोमाव द्यन्ति द्वाभ्यां त्वचं द्वाभ्यामसृद् द्वाभ्यां मांसं द्वाभ्यामस्थि द्वाभ्यां मज्जानमात्मदक्षिणं वै
सत्रमात्मानमेव दक्षिणां नीत्वा सुवर्गं लोकं यन्ति शिखामनु प्र वपन्त ऋद्ध्या अथो रघीयांसः
सुवर्गं लोकमयामेति ( ) ॥ 31

(सुवर्ग - पञ्चाशत्) (A9)

TS 7.4.10.1

ब्रह्मवादिनो वदन्त्यतिरात्रः परमो यश्क्रतूनां कस्मात् तं प्रथममुप यन्तीत्येतद्वा अग्निष्टोमं प्रथममुप
यन्त्यथोक्थ्यमथ षोडशिनमथातिरात्रमनुपूर्वमेवैतद्-यश्क्रतूनुपेत्य तानालभ्य परिगृह्य सोममेवैतत्
पिबन्त आसते ज्योतिष्टोमं प्रथममुप यन्ति ज्योतिष्टोमो वै स्तोमानां मुखं मुखत एव स्तोमान् प्र
युञ्जते ते - [ ] 32

TS 7.4.10.2

स॒स्तु॒ता वि॒राज॑म॒भि सं प॑द्यन्ते द्वे चर्चावति॑ रिच्येते एक॑या गौरति॑रिक्त एक॑याऽऽयु॑रू॒नः सु॒वर्गो॑
वै लो॒को ज्योति॑रू॒र्ग-वि॒राट्-थ्सु॑वर्गमेव तेन॑ लो॒कं य॑न्ति रथन्त॑रं दिवा॒ भव॑ति रथन्त॑रं नक्तु॑मित्याहु॒-
ब्र॒ह्मवा॑दि॒नः के॒न तद॑जा॒मीति॑ सौभ॑रं तृतीय॑सव॒ने ब्र॒ह्मसा॑मं बृ॒हत् तन्म॑द्भ्यतो द॑धति विधृ॑त्यै तेनाजा॑मि
॥ 33

(त - एका॒न्नप॑ञ्चा॒शच्च) (A10)

TS 7.4.11.1

ज्योति॑ष्टोमं प्रथ॑ममुप॑ यन्त्य॒स्मिन्ने॒व तेन॑ लो॒के प्रति॑ तिष्ठन्ति गो॑ष्टोमं द्वितीय॑मुप॑ यन्त्य॒न्तरि॑क्ष ए॒व
तेन॑ प्रति॑ तिष्ठन्त्यायु॑ष्टोमं तृतीय॑मुप॑ यन्त्य॒मुष्मि॑न्ने॒व तेन॑ लो॒के प्रति॑ तिष्ठन्तीयं॑ वाव ज्योति॑रन्तरि॑क्षं
गौर॑सावायु॒-र्यदे॑तान्ध॒-स्तोमा॑-नुप॒यन्त्ये॒ष्वेव॑ तल्लो॒केषु॑ स॒त्रिणः॑ प्रति॑ तिष्ठन्तो यन्ति॑ ते स॒स्तु॒ता वि॒राज॑
- [ ] 34

TS 7.4.11.2

-म॒भि संप॑द्यन्ते द्वे चर्चावति॑ रिच्येते एक॑या गौरति॑रिक्त एक॑याऽऽयु॑रू॒नः सु॒वर्गो॑ वै लो॒को ज्योति॑रू॒र्ग-
वि॒राट्-मे॒वाव॑ रुन्धते ते न क्षु॒धा ऽऽति॑माच्छन्त्यक्षो॑धुका भवन्ति क्षु॒ध् संबा॑धा इ॒व हि स॒त्रिणो॑
ऽग्नि॑ष्टोमाव॒भितः॑ प्र॒धी तावु॑क्थ्या म॒द्भ्ये नभ्यं॑ तत् तदे॒तत् प॑रि॒यद्-दे॒वच॑क्रं यदे॒तेन॑ - [ ] 35

TS 7.4.11.3

षड॑हेन॒ यन्ति॑ दे॒वच॑क्रमे॒व स॒मारो॑हन्त्यरि॑ष्ट्यै ते स्व॒स्ति सम॑श्चुवते षड॑हेन॒ यन्ति॑ षड्वा ऋ॒तवं ऋ॒तुष्वे॒व
प्रति॑ तिष्ठन्त्यु॒भयतो॑ ज्योति॑षा यन्त्यु॒भयत॑ ए॒व सु॒वर्गो॑ लो॒के प्र॑तितिष्ठन्तो यन्ति॑ द्वौ षड॑हौ भ॑वत॒स्तानि॑
द्वाद॑शाहा॒नि सं प॑द्यन्ते द्वाद॑शो वै पुरु॑षो द्वे स॒क्थ्यौ द्वौ बा॒हू आ॒त्मा च॒ शिर॑श्च च॒त्वार्य॑ङ्गानि॒ स्तनौ॑
द्वाद॑शौ - [ ] 36

TS 7.4.11.4

तत् पुरुषमनुं पर्यावर्तन्ते त्रयः षडहा भवन्ति तान्यष्टादशाहानि सं पद्यन्ते नवान्यानि नवान्यानि नव
 वै पुरुषे प्राणास्तत् प्राणाननुं पर्यावर्तन्ते चत्वारः षडहा भवन्ति तानि चतुर्विंशतिरहानि सं पद्यन्ते
 चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः संवत्सरस्तथ संवत्सरमनुं पर्यावर्तन्ते ऽप्रतिष्ठितः संवत्सर इति खलु वा
 आहुर्वर्षीयान् प्रतिष्ठाया इत्येतावद्वै ( ) संवत्सरस्य ब्राह्मणं यावन्मासो मासिमास्येव प्रतिष्ठितो
 यन्ति ॥ 37

(विराज - मेतेन - द्वादशा - वेतावद्वा - अष्टौ च) (A11)

TS 7.4.12.1

मेषस्त्वा पचतैरवतु लोहितग्रीवः छागैः शल्मलिर्वृद्ध्या पूर्णो ब्रह्मणा प्लक्षो मेधेन न्यग्रोधश्चमसैरुदुबंरं
 ऊर्जा गायत्री छन्दोभिस्त्रिवृथ स्तोमैरवन्तीः स्थावन्तीस्त्वाऽवन्तु प्रियं त्वा प्रियाणां वर्षिष्ठमाप्यानां
 निधीनां त्वा निधिपतिः हवामहे वसो मम ॥ 38

(मेषः - षट् त्रिंशत्) (A12)

TS 7.4.13.1

कूप्याभ्यः स्वाहा कूल्याभ्यः स्वाहा विकर्याभ्यः स्वाहा ऽवट्याभ्यः स्वाहा खन्याभ्यः स्वाहा हृद्याभ्यः
 स्वाहा सूद्याभ्यः स्वाहा सरस्याभ्यः स्वाहा वैशन्तीभ्यः स्वाहा पल्वल्याभ्यः स्वाहा वर्ष्याभ्यः स्वाहा
 ऽवर्ष्याभ्यः स्वाहा ह्यदुनीभ्यः स्वाहा पृष्वाभ्यः स्वाहा स्यन्दमानाभ्यः स्वाहा स्थावराभ्यः स्वाहा
 नादेयीभ्यः स्वाहा सैन्धवीभ्यः स्वाहा समुद्रियाभ्यः स्वाहा सर्वाभ्यः स्वाहा ॥ 39

(कूप्याभ्य - श्रुत्वारिंशत्) (A13)

TS 7.4.14.1

अ॒द्भ्यः स्वाहा॑ वह॑न्तीभ्यः स्वाहा॑ परि॒वह॑न्तीभ्यः स्वाहा॑ सम॒न्तं वह॑न्तीभ्यः स्वाहा॑ शीघ्रं॑ वह॑न्तीभ्यः
 स्वाहा॑ शी॒भूं वह॑न्तीभ्यः स्वाहो॒ग्रं वह॑न्तीभ्यः स्वाहा॑ भी॒मं वह॑न्तीभ्यः स्वाहा॑ऽम्भो॑भ्यः स्वाहा॑ नभो॑भ्यः
 स्वाहा॑ महो॑भ्यः स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 40

(अ॒द्भ्य - एका॒न्नत्रि॒ंशत्) (A14)

TS 7.4.15.1

यो अ॒र्वन्तुं जिघा॑श॒सति॑ तम॒भ्यमी॑ति वरु॑णः ॥ प॒रो म॑र्तः प॒रः श्वा ॥ अ॒हं च॒ त्वं च॑ वृ॒त्रह॑न्त्सं
 ब॑भूव स॒निभ्य॑ आ । अ॒रा॒ती॒वा चि॑द॒द्रि॒वोऽनु॑ नौ शूर॑ म॒सतै॑ भ॒द्रा इन्द्र॑स्य रा॒तयः॑ ॥ अ॒भि क्र॑त्वैन्द्र
 भूर॑ध॒ जम॑न्न ते वि॒व्यङ्ग॑हि॒मान॑ रजा॒शसि॑ । स्वेना॒ हि वृ॒त्रश् श॑वसा ज॒घन्थ॑ न शत्रु॒रन्तं॑ वि॒विद॑द् ( ) यु॒धा ते॑ ॥ 41

(वि॒वि॒दुद् - द्वे च॑) (A15)

TS 7.4.16.1

नमो॑ राज्ञे नमो॑ वरु॑णाय॒ नमोऽश्वा॑य॒ नमः॑ प्र॒जाप॑तये॒ नमोऽधि॑पतये॒ ऽधि॑पतिर॒स्यधि॑पतिं मा कु॒र्वधि॑पतिर॒हं
 प्र॒जानां॑ भूयासुं मां धे॑हि मयि॑ धे॒ह्युपा॑कृ॒ताय॑ स्वाहा॑ ऽऽल॑ब्धाय॒ स्वाहा॑ हु॒ताय॑ स्वाहा॑ ॥ 42

(नम॑ - एका॒न्न त्रि॒ंशत्) (A16)

TS 7.4.17.1

म॒यो॒भूर्वा॑तो अ॒भि वा॑तू॒सा ऊ॑र्ज॒स्वती॒रोष॑धी॒रा रि॑शन्तां । पी॒वंस्व॑तीर्जी॒वध॑न्याः पिब॑न्त्वव॒साय॑ प॒द्वते॑

रुद्र मृड ॥याः सरूपा विरूपा एकरूपा यासामग्निरिष्ट्या नामानि वेदं । या अङ्गिरसुस्तपसेह
चक्रुस्ताभ्यः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥या देवेषु तनुवमैरयन्त यासाः सोमो विश्वा रूपाणि वेदं
। ता अस्मभ्यं पर्यसा पिन्वमानाः प्रजावतीरिन्द्र - [ ] 43

TS 7.4.17.2

गोष्ठे रिरीहि ॥ प्रजापतिर्मह्यमेता रराणो विश्वेदेवैः पितृभिः संविदानः । शिवाः सुतीरुपं नो
गोष्ठमाऽकुस्तासां वयं प्रजया सः संदेम ॥इह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह
रमन्तिः स्वाहा महीमू षु1 सुत्रामाणं2 ॥ 44

(इन्द्रा - षात्रिशच्च) (A17)

TS 7.4.18.1

किं स्विदासीत् पूर्वचित्तिः किं स्विदासीद्-बृहद्वयः । किं स्विदासीत् पिशंगिला किं स्विदासीत्
पिलिप्पिला ॥द्यौरासीत् पूर्वचित्तिरश्व आसीद् बृहद्वयः । रात्रिरासीत् पिशङ्गिला ऽविरासीत्
पिलिप्पिला ॥ कः स्विदेकाकी चरति क उ स्विज्जायते पुनः । किं स्विद्धिमस्य भेषजं
किं स्विदावपनं महत् ॥ सूर्य एकाकी चरति - [ ] 45

TS 7.4.18.2

चन्द्रमा जायते पुनः । अग्निर् हिमस्य भेषजं भूमिरावपनं महत् ॥ पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः
पृच्छामि त्वा भुवनस्य नाभिं । पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं व्योम
॥वेदिमाहुः परमन्तं पृथिव्या यज्ञमाहु भुवनस्य नाभिं । सोममाहुर्वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मैव वाचः
परमं व्योम ॥ 46

(सूर्य एकाकी चरति - षट्त्वारिंशच्च) (A18)

TS 7.4.19.1

अबें अबांल्यंबिके न मां नयति कश्चन । ससस्त्यंश्चकः ॥ सुभगे कांपीलवासिनि सुवर्गे लोके सं
 प्रोर्ण्वाथां । आऽहमंजानि गर्भधमा त्वमंजासि गर्भधं ॥ तौ सह चतुरः पदः सं प्र सारयावहै ॥ वृषां
 वाऽ रेतोधा रेतो दधातूथ सक्थ्योर्गृदं धेह्यञ्जिमुदञ्जिमन्वज । यः स्त्रीणां जीवभोजनो य आसां - [ ] 47

TS 7.4.19.2

बिल्धावनः । प्रियः स्त्रीणामपीच्यः ॥ य आसां कृष्णे लक्ष्मणि सदिगृदिं पुरावधीत् ॥ अबें
 अबांल्यंबिके न मां यमति कश्चन । ससस्त्यंश्चकः ॥ ऊर्द्धा-मेनामुच्छ्रयताद्-वेणुभारं गिराविव
 । अथास्या मद्ध्यमेधताऽ शीते वाते पुनन्निव ॥ अबें अबांल्यंबिके न मां यमति कश्चन ।
 ससस्त्यंश्चकः ॥ यद्धरिणी यवमत्ति न - [ ] 48

TS 7.4.19.3

पुष्टं पशु मन्यते । शूद्रा यदर्यजारा न पोषाय धनायति ॥ अबें अबांल्यंबिके न मां यमति कश्चन
 । ससस्त्यंश्चकः ॥ इयं यका शकुन्तिका ऽऽहलमिति सर्पति । आहतं गुभे पसो नि जल्लुलीति
 धाणिका ॥ अबें अबांल्यंबिके न मां यमति कश्चन । ससस्त्यंश्चकः ॥ माता च ते पिता च तेऽग्रं
 वृक्षस्य रोहतः ( ) । 49

TS 7.4.19.4

प्र सुलामीति ते पिता गुभे मुष्टिमंतऽसयत् ॥ दुधिकावृणो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।
 सुरभि नो मुखां कर्त्त प्रण आयूषि तारिषत् ॥ आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन ।
 महेरणां चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥ तस्मा अरं
 गमाम वो यस्य क्षयां जिन्वथ ( ) । आपो जनयथा च नः ॥ 50

(आसा - मत्ति न - रोहतो - जिन्वथ - चत्वारि च) (A19)

TS 7.4.20.1

भूर्भुवः सुवर्वसवस्त्वा ऽञ्जन्तु गायत्रेण छन्दसा रुद्रास्त्वा ऽञ्जन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा, ऽऽदित्यास्त्वा ऽञ्जन्तु जागतेन छन्दसा यद्-वातो अपो अगमदिन्द्रस्य तनुवं प्रियां । एतः स्तोतरेतेन पथा पुनरश्वमा वर्तयासि नः ॥ लाजी(3)ञ्छाची(3)न् यशो ममाँ(4) । यव्यायै गव्याया एतद्-देवा अन्नमतैतदन्नमद्वि प्रजापते ॥ युञ्जन्ति ब्रह्म ( )-मरुषं चरन्तं परि तस्थुषः । रोचन्ते रोचना दिवि ॥ युञ्जन्त्यस्य काम्या हरी विपक्षसा रथे । शोणा धृष्णू नृवाहसा ॥ केतुं कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसै । समुषद्भिरजायथाः ॥ 51

(ब्रह्म - पञ्चविंशतिश्च) (A20)

TS 7.4.21.1

प्राणाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा उपाणाय स्वाहा स्नावभ्यः स्वाहा संतानेभ्यः स्वाहा परिसंतानेभ्यः स्वाहा पर्वभ्यः स्वाहा सधानेभ्यः स्वाहा शरीरेभ्यः स्वाहा यज्ञाय स्वाहा दक्षिणाभ्यः स्वाहा सुवर्गाय स्वाहा लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा ॥ 52

(प्राणाय - ष्टाविंशतिः) (A21)

TS 7.4.22.1

सिताय स्वाहा ऽसिताय स्वाहा ऽभिहिताय स्वाहा ऽनभिहिताय स्वाहा युक्ताय स्वाहा ऽयुक्ताय स्वाहा सुयुक्ताय स्वाहा -द्युक्ताय स्वाहा विमुक्ताय स्वाहा प्रमुक्ताय स्वाहा वञ्चते स्वाहा परिवञ्चते स्वाहा सवञ्चते स्वाहा ऽनुवञ्चते स्वाहोद् -वञ्चते स्वाहा यते स्वाहा धावते स्वाहा तिष्ठते स्वाहा

सर्वस्मै स्वाहा ॥ 53

(सिताया - षात्रिंशत्) (A22)

praSna korvai with starting padams of 1 to 22 anuvAkams :-

(बृहस्पतिः श्रद् - यथा वा - ऋक्षा वै - प्रजापतिर्येनयेन - द्वे वाव देवसूत्रे - आदित्या अकामयन्त
सुवर्ग - वसिष्ठः - सवत्सराय - सुवर्ग ये सूत्र - ब्रह्मवादिनोऽतिरात्रो - ज्योतिष्ठोमं - मेषः -
कूप्याभ्यो - ऽद्भ्यो - यो - नमो - मयोभूः - किं स्विद - म्बे - भूः - प्राणाय - सिताय -
द्वाविंशतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jAAtis :-

(बृहस्पतिः - प्रति तिष्ठन्ति - वै दशरात्रेण - सुवर्ग - यो अर्वन्तं - भू - स्त्रिपञ्चाशत्)

first and last padam of fourth praSnam of 7th kANDam

(बृहस्पतिः - सर्वस्मै स्वाहा)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

7.4.1 AppEndix

7.4.17.2 - म॒हीमू॒षु > 1 सु॒त्रामा॑णं > 2

म॒हीमू॒षु मा॒तर॑ः सु॒व्र॒ताना॑मृ॒तस्य॑ प॒त्नीम॑वसे हुवेम ।

तुवि॒क्ष॒त्राम॑ज॒रन्ती॑मु॒रूची॑ः सु॒शर्मा॑ण॒मदि॑तिः सु॒प्रणी॑तिं ॥

सु॒त्रामा॑णं पृथि॒वीं द्याम॑ने॒हस॑ः सु॒शर्मा॑ण॒मदि॑तिः सु॒प्रणी॑तिं ।

दै॒वीं नाव॑ः स्व॒रि॒त्राम॑ना॒गस॑म॒स्रव॑न्ती॒मा रु॑हे॒मा स्व॒स्तये॑ ॥

(आप्पेअरिन्न् इन् ट्.श.1.5.11.5)

=====

7.5 सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सत्रविशेषाभिधानं

TS 7.5.1.1

गावो वा एतथ् स॒त्र-मा॑सताशृ॒ङ्गाः सु॒तीः शृ॒ङ्गाणि॑ नो जायन्ता॒ इति॑ कामे॒न तासां॑ दश॒मासा॑ निषे॒ण्णा
आस॒न्नथ् शृ॒ङ्गाण्य॑जायन्त॒ ता उ॒देति॑ष्ठ॒न्नाश्व॑स्मेत्यथ् यासां॑ नाजा॒यन्त॒ ताः स॑व॒थ्सुर॑-मा॒ह्वोदे॑तिष्ठ -
न्नाश्व॑स्मेति॒ यासां॑ चाजा॒यन्त॒ यासां॑ च॒ न ता उ॒भयी॑रु-दे॒तिष्ठ॒न्नाश्व॑स्मेति॒ गोस॒त्रं वै - [ ] 1

TS 7.5.1.2

स॑व॒थ्सुरो॑ य ए॒वं वि॒द्वांसः॑ स॑व॒थ्सुर॑-मु॒पय॑न्त्य॒द्वव॑न्त्ये॒व तस्मा॑त् तू॒परा॑ वा॒र॒षिकौ॑ मा॒सौ प॒र्त्वा च॑रति
स॒त्राभि॑जित॒ह्यस्यै॑ तस्मा॑त् स॑व॒थ्सुर॑सदो॒ यत् किं॑ च॒ गृहे॑ क्रि॒यते॒ तदा॑प्त॒मव॑रु॒द्ध-म॑भिजितं क्रि॒यते
समु॒द्रं वा॑ ए॒ते प्र॑ प्ल॒वन्ते॒ ये स॑व॒थ्सुर॑मु॒पय॑न्ति॒ यो वै स॑मु॒द्रस्य॑ पा॒रं न॑ पश्य॑ति॒ न वै स॑ तत् उ॒देति॑
स॑व॒थ्सुरो॑ - [ ] 2

TS 7.5.1.3

वै स॑मु॒द्रस्त॑स्यै॒तत् पा॒रं य॑दे॒तिरा॒त्रौ य ए॒वं वि॒द्वांसः॑ स॑व॒थ्सुर॑-मु॒पय॑न्त्यनी॒र्ता ए॒वोद॑चं गच्छ॒न्तीयं॑
वै पू॒र्वोऽति॑रा॒त्रो ऽसा॑वु॒त्तरो॑ म॒नः पू॒र्वो वा॑गु॒त्तरः॑ प्रा॒णः पू॒र्वोऽपा॑न॒ उत्तरः॑ प्र॒रोध॑नं॒ पूर्वं उ॑दय॒नमु॒त्तरो॑
ज्योति॑ष्ठोमो वैश्वान॒रो ऽति॑रा॒त्रो भ॑वति॒ ज्योति॑रे॒व पु॒रस्ता॑द॒धते॑ सु॒वर्ग॑स्य॒ लोक॑स्या-नु॒ख्यात्यै॑ चतुर्वि॒ंशः
प्रा॒यणी॑यो भवति॒ चतुर्वि॑ंशति-र॒र्द्धमा॑साः - [ ] 3

TS 7.5.1.4

स॑व॒थ्सुरः॑ प्र॒यन्त॑ ए॒व स॑व॒थ्सुरे॑ प्रति॒ तिष्ठ॑न्ति॒ तस्य॑ त्रीणि॒ च श॒तानि॑ ष॒ष्टिश्च॑ स्तो॒त्रीया॑स्ताव॒न्तीः
स॑व॒थ्सुर॑स्य॒ रात्रे॑य उ॒भे ए॒व स॑व॒थ्सुर॑स्य॒ रूपे॑ आ॒मुव॑न्ति॒ ते स॑स्थि॒त्या अ॑रि॒ष्ट्या उत्त॑रै॒रहो॑भिश्चरन्ति
षड॒हा भ॑वन्ति॒ षड् वा॑ ऋ॒तवः॑ स॑व॒थ्सुर॑ ऋ॒तुष्वे॒व स॑व॒थ्सुरे॑ प्रति॒ तिष्ठ॑न्ति॒ गौश्चा॑ऽऽ*यु॒श्च म॑द्व॒यतः॑
स्तोमौ॑ भवतः स॑व॒थ्सुर॑स्यै॒व तन्मि॑थु॒नं म॑द्व॒यतो॑ - [ ] 4

TS 7.5.1.5

दधति प्रजननाय ज्योतिरभितो भवति विमोचनमेव तच्छन्दास्येव तद्-विमोक्तं यन्त्यथो उभयतोज्योतिषैव
षडुहेन सुवर्गं लोकं यन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्त्यासते केन यन्तीति देवयानेन पथेति ब्रूयाच्छन्दासि
वै देवयानः पन्थां गायत्री त्रिष्टुब्-जगतीज्योतिर्वै गायत्री गौस्त्रिष्टुगायुर्जगती यदेते स्तोमा भवन्ति
देवयानेनैव - [ ] 5

TS 7.5.1.6

तत् पथा यन्ति समानः सामं भवति देवल्लोको वै सामं देवल्लोकादेव नयन्त्यन्याअन्या ऋचो भवन्ति
मनुष्यल्लोको वा ऋचो मनुष्यल्लोकादेवान्यमन्यं देवल्लोकमभ्यारोहन्तो यन्त्यभिवर्तो ब्रह्मसामं भवति
सुवर्गस्य लोकस्याभिवृत्त्या अभिजिद्-भवति सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै विश्वजिद्-भवति विश्वस्य
जित्यै मासिमांसि पृष्ठान्युप यन्ति मासिमांस्यतिग्राह्या गृह्यन्ते मासिमांस्येव वीर्यं ( ) दधति मासां
प्रतिष्ठित्या उपरिष्ठान्मासां पृष्ठान्युप यन्ति तस्मादुपरिष्टादोषधयः फलं गृह्णन्ति ॥ 6

(गोसत्रं वा - एति संवत्सरौ - ऽर्द्धमासा - मिथुनं मद्ध्यतो - देवयानेनैव - वीर्यं - त्रयोदश
च) (A1)

TS 7.5.2.1

गावो वा एतथ सत्रमांसताशृङ्गाः सतीः शृङ्गाणि सिषासन्तीस्तासां दश मासा निषण्णा आसन्नथ
शृङ्गाण्यजायन्त ता अब्रुवन्नराथस्मोत् तिष्ठामाव तं कामंमरुथस्महि येन कामेन न्यषदामेति तासामु
त्वा अब्रुवन्नर्द्धावा यावतीर्वाऽऽसामहा एवेमौद्वादुशौ मासौ संवत्सरः सुपांद्योत् तिष्ठामेति तासां - [ ] 7

TS 7.5.2.2

द्वादशे मासि शृङ्गाणि प्रावर्तन्त श्रद्धया वाऽश्रद्धया वा ता इमा यास्तूपरा उभय्यो वाव ता और्द्ध्वन्.
याश्च शृङ्गाण्यसन्वन्. याश्चोर्जमवारुन्धतर्द्धोतिं दशसु मासूत्तिष्ठन्तर्द्धोतिं द्वादशसु य एवं वेदं पदेन
खलु वा एते यन्ति विन्दति खलु वै पदेन यन् तद्वा एतद्विमयनं तस्मा ( ) देतद्-गोसनि ॥ 8

(तिष्ठामेति तासां - तस्माद् - द्वे च) (A2)

TS 7.5.3.1

प्रथमे मासि पृष्ठान्युपं यन्ति मद्ध्यम उपं यन्त्युत्तम उपं यन्ति तदाहुर्या वै त्रिरेकस्याहं उपसीदन्ति
द्वहं वै साऽपराभ्यां दोहाभ्यां दुहेऽथ कुतः सा धौक्ष्यते यां द्वादश कृत्वं उपसीदन्तीति सँवत्सरः
सपांघौत्तमे मासि सकृत् पृष्ठान्युपेयुस्तद्-यजमाना यज्ञं पशूनवं रुन्धते समुद्रं वा - [ ] 9

TS 7.5.3.2

एतेनवारमपारं प्र प्लवन्ते ये सँवत्सरमुपयन्ति यद् बृहद्-रथन्तरे अन्वर्जैर्युथं मद्ध्ये समुद्रस्य
प्लवमन्वर्जैर्युस्तादृक् तदनुत्सर्गं बृहद्-रथन्तराभ्यामित्वा प्रतिष्ठां गच्छन्ति सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः
सन्धिर्दुहे तद्-यजमानाः सर्वान् कामानवं रुन्धते ॥ 10

(समुद्रं वै - चतुस्त्रिंशच्च) (A3)

TS 7.5.4.1

समान्यं ऋचो भवन्ति मनुष्यलोको वा ऋचो मनुष्यलोकादेव न यन्त्यन्यदन्यथ सामं भवति
देवलोको वै सामं देवलोकादेवान्यमन्यं मनुष्यलोकं प्रत्यवरोहन्तो यन्ति जगतीमग्र उपं यन्ति
जगतीं वै छन्दांसि प्रत्यवरोहन्त्या-ग्रयणं ग्रहा बृहत् पृष्ठानि त्रयस्त्रिंशस्तोमा-स्तस्मा-ज्यायांसं
कनीयान् प्रत्यवरोहति वैश्वकर्मणो गृह्यतेविश्वान्येव तेन कर्माणि यजमाना अव रुन्धत आदित्यो-[
] 11

TS 7.5.4.2

गृह्यत इयं वा अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठन्त्यन्योऽन्यो गृह्येते मिथुनत्वाय प्रजात्या अवान्तरं वै
 दंशरात्रेण प्रजापतिः प्रजा असृजत् यद्-दंशरात्रो भवति प्रजा एव तद्-यजमानाः सृजन्त एताः ह
 वा उदुङ्कः शौल्बायनः सत्रस्यर्द्धिमुवाच यद्-दंशरात्रो यद्-दंशरात्रो भवति सत्रस्यर्द्ध्या अथो यदेव
 पूर्वेष्वहस्सु विलोम क्रियते तस्यैवै ( )-षा शान्तिः ॥ 12

(आदित्य - स्तस्यैव - द्वे च) (A4)

TS 7.5.5.1

यदि सोमौ सःसुतौ स्यातां महति रात्रियै प्रातरनुवाक-मुपाकुर्यात् पूर्वो वाचं पूर्वो देवताः पूर्वः
 छन्दांसि वृद्धे वृषण्वतीं प्रतिपदं कुर्यात् प्रातस्सवनादेवैषामिन्द्रं वृद्धे ऽथो खल्वाहुःसवनमुखे-
 सवनमुखे कार्येति सवनमुखाथ सवनमुखा-देवैषामिन्द्रं वृद्धे संवेशायोपवेशाय गायत्रियास्त्रिष्टुभो
 जगत्या अनुष्टुभः पङ्क्त्या अभिभूत्यै स्वाहा छन्दांसि वै संवेश उपवेशः छन्दोभिरेवैषां- [ ]

13

TS 7.5.5.2

छन्दांसि वृद्धे सजनीयः शस्यं विहव्यः शस्यमगस्त्यस्य कयाशुभीयः शस्यमेतावद्वा अस्ति
 यावदेतद्-यावदेवास्ति तदेषां वृद्धे यदि प्रातस्सवने कलशो दीर्येत वैष्णवीषु शिपिविष्टवतीषु स्तुवीरन्-यद्वै
 यज्ञस्या-तिरिच्यते विष्णुं तच्छिपिविष्टमभ्यतिरिच्यते तद्विष्णुः शिपिविष्टोऽतिरिक्त एवातिरिक्तं दधात्यथो
 अतिरिक्तेनैवा-तिरिक्तमात्स्वाऽव ( ) रुन्धते यदि मद्ध्यन्दिने दीर्येत वषट्कारनिधनः सामं कुर्युर्वषट्कारो
 वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा प्रतिष्ठामेवैनद्-गमयन्ति यदि तृतीयसवन एतदेव ॥ 14

(छन्दोभिरेवैषा - मवै - कान्नविश्रुतिश्च) (A5)

TS 7.5.6.1

षडुहैर्मासौन्थ सपांद्याहरुथ सृजन्ति षडुहैरुहि मासौन्थ सपंश्यन्त्य-र्द्धमासैर्मासौन्थ सपांद्याहरुथ सृजन्त्य-र्द्धमासैरुहि मासौन्थ सपंश्यन्त्यमावास्याया मासौन्थ सपांद्याहरुथ सृजन्त्यमावास्याया हि मासौन्थ सपंश्यन्ति पौर्णमास्या मासौन्थ सपांद्याहरुथ सृजन्ति पौर्णमास्या हि मासौन्थ सपंश्यन्ति यो वै पूर्ण आसिञ्चति परा स सिञ्चति यः पूर्णादुदचति - [ ] 15

TS 7.5.6.2

प्राणमस्मिन्थ्स दधाति यत् पौर्णमास्या मासौन्थ सपांद्याहरुथ सृजन्ति सँवथ्सुरायैव तत् प्राणं दधति तदनु सत्रिणः प्राणन्ति यदहर्नोथ-सृजेयुर्यथा दतिरुपनद्धो विपतत्येवः सँवथ्सुरो वि पतेदार्ति-माच्छैयुर्यत् पौर्णमास्या मासौन्थ-सपांद्याहरुथ सृजन्ति सँवथ्सुरायैव तदुदानं दधति तदनु सत्रिण उ - [ ] 16

TS 7.5.6.3

दंनन्ति नाऽऽर्तिमाच्छन्ति पूर्णमासे वै देवानाः सुतो यत् पौर्णमास्या मासौन्थ-सपांद्याहरुथ सृजन्ति देवानामेव तद्-यज्ञेन यज्ञं प्रत्यवरोहन्ति वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यथ षडुहसंततः संतमथाहरुथ सृजन्ति प्राजापत्यं पशुमा लभन्ते प्रजापतिः सर्वा देवता देवताभिरेव यज्ञः सं तन्वन्ति यन्ति वा एते सर्वनाद्येऽहं - [ ] 17

TS 7.5.6.4

-रुथ सृजन्ति तुरीयं खलु वा एतथ सर्वनं यथ सांनाय्यं यथ सांनाय्यं भवति तेनैव सर्वनान्न यन्ति समुपहूय भक्षयन्त्येतथ- सोमपीथा ह्येतर्हि यथायतनं वा एतेषां सर्वनभाजो देवता गच्छन्ति येऽहरुथ सृजन्त्यनुसवनं पुरोडाशान् निर्वपन्ति यथायतनादेव सर्वनभाजो देवता अव रुन्धते ऽष्टाकपालान् प्रातस्सवन एकादशकपालान् माद्व्यन्दिने सर्वने द्वादशकपालाः-स्तृतीयसवने

छन्दास्स्येवाऽऽस्वा ( ) -ऽव रुन्धते वैश्वदेवं चरुं तृतीयसवने निर्वपन्ति वैश्वदेवं वै तृतीयसवनं तेनैव तृतीयसवनान्न यन्ति ॥ 18

(उदच - त्यु - द्येऽह - रास्वा - पञ्चदश च) (A6)

TS 7.5.7.1

उथ्सृज्यां(3)नोथ्सृज्या(3)मिति मीमांसन्ते ब्रह्मवादिनस्तद्वाहुरुथ सृज्यमेवेत्य-मावास्यायां च पौर्णमास्यां चोथ-सृज्यमित्याहुरेते हि यज्ञं वहत इति ते त्वाव नोथ्सृज्ये इत्याहुर्ये अवान्तरं यज्ञं भेजाते इति या प्रथमा व्यष्टका तस्यामुथ-सृज्यमित्याहुरेष वै मासो विशर इति नाऽऽदिष्ट - [ ] 19

TS 7.5.7.2

-मुथ्सृजेयु-र्यदादिष्ट-मुथ्सृजेयुर्यादृशे पुनः पर्याप्लावे मद्धये षडहस्यं संपद्येत षडहैर्मासान्थ सपांद्य यथ सप्तम- महस्तस्मिन्नुथ सृजेयु-स्तदग्रये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेयुरैन्द्रं दधीन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालमग्रेवै वसुमतः प्रातस्सवनं यदग्रये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपन्ति देवतामेव तद्-भागिनीं कुर्वन्ति - [ ] 20

TS 7.5.7.3

सर्वनमष्टाभिरुपं यन्ति यदैन्द्रं दधि भवतीन्द्रमेव तद्-भागधेयान्न च्यावयन्तीन्द्रस्य वै मरुत्वतो माद्वयन्दिनः सर्वनं यदिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपन्ति देवतामेव तद्-भागिनीं कुर्वन्ति सर्वनमेकादशभिरुपं यन्ति विश्वेषां वै देवानामृभुमतां तृतीयसवनं यद्-वैश्वदेवं द्वादशकपालं निर्वपन्ति देवता एव तद्-भागिनीः कुर्वन्ति सर्वनं द्वादशभि - [ ] 21

TS 7.5.7.4

-रुपं यन्ति प्राजापत्यं पशुमा लभन्ते यज्ञो वै प्रजापति-र्यस्या-ननुसर्गायाभिर्वर्त इतः षण्मासो

ब्रह्मसामं भवति ब्रह्म वा अभिवर्तो ब्रह्मणैव तथ सुवर्गं लोक-मभिवर्तयन्तो यन्ति प्रतिकूलमिव
 हीतः सुवर्गो लोक इन्द्र क्रतुं न आ भर पिता पुत्रेभ्यो यथा । शिक्षां नो अस्मिन् पुरुहूत यामनि
 जीवा ज्योतिरशीमहीत्य ( )-मुत आयताः षण्मासो ब्रह्मसामं भवत्ययं वै लोको ज्योतिः प्रजा
 ज्योतिरिममेव तल्लोकं पश्यन्तोऽभिवदन्त आ यन्ति ॥ 22

(नाऽऽदिष्टं - कुर्वन्ति - द्वादशभि - रिति- विश्रुतिश्च) (A7)

TS 7.5.8.1

देवानां वा अन्तं जग्मुषामिन्द्रियं वीर्य-मपाक्रामत् तत् क्रोशेनावारुन्धत् तत् क्रोशस्य क्रोशत्वं यत्
 क्रोशेन चात्वालस्यान्ते स्तुवन्ति यज्ञस्यैवान्तं गत्वेन्द्रियं वीर्यमव रुन्धते सत्रस्यद्वयाऽऽहवनीयस्यान्ते
 स्तुवन्त्यग्नि-मेवोपद-रुष्टारं कृत्वर्द्धिमुप यन्ति प्रजापतेरु-हदयेन हविर्द्वानेऽन्तः स्तुवन्ति प्रेमाणमेवास्य
 गच्छन्ति श्लोकेन पुरस्ताथ सदसः - [ ] 23

TS 7.5.8.2

स्तुवन्त्यनुश्लोकेन पश्चाद्-यज्ञस्यैवान्तं गत्वा श्लोकभाजो भवन्ति नवभि-रद्वयुरुद्-गायति नव वै पुरुषे
 प्राणाः प्राणानेव यजमानेषु दधाति सर्वा ऐन्द्रियो भवन्ति प्राणेष्वेवेन्द्रियं दध-त्यप्रतिहताभिरुद्-
 गायति तस्मात् पुरुषः सर्वाण्यन्यानि शीर्ष्णोऽङ्गानि प्रत्यचति शिर एव न पञ्चदशश्चन्तुरं
 भवतीन्द्रियमेवाव रुन्धते सप्तदशं-[ ] 24

TS 7.5.8.3

बृह-दुन्नाद्यस्यावरुद्ध्या अथो प्रैव तेन जायन्त एकविंशं भद्रं द्विपदासु प्रतिष्ठित्यै पत्नय उप गायन्ति
 मिथुनत्वाय प्रजात्यै प्रजापतिः प्रजा असृजत् सोऽकामयताऽऽ*सामहः राज्यं परीयामिति तासां
 राजनेनैव राज्यं पर्यैत् तद्-राजनस्य राजनत्वं यद्-राजनं भवति प्रजानामेव तद्-यजमाना राज्यं परि
 यन्ति पञ्चविंशं भवति प्रजापते - [ ] 25

TS 7.5.8.4

-रास्यै पञ्चभि-स्तिष्ठन्तः स्तुवन्ति देवलोकमेवाभि जयन्ति पञ्चभिरासीना मनुष्यलोकमेवाभि जयन्ति दश संपद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराजैवा-न्नाद्यमव रुन्धते पञ्चधा विनिषद्य स्तुवन्ति पञ्च दिशो दिक्ष्वेव प्रतितिष्ठन्त्येकैकयाऽस्तुतया समायन्ति दिग्भ्य एवान्नाद्यः सं भरन्ति ताभि-रुद्गातोद्-गायति दिग्भ्य एवान्नाद्यः- [ ] 26

TS 7.5.8.5

संभृत्य तेज आत्मन् दधते तस्मादेकः प्राणः सर्वाण्यङ्गान्यवत्यथो यथा सुपर्ण उत्पतिष्यञ्छिरं उत्तमं कुरुत एवमेव तद्-यजमानाः प्रजानामुत्तमा भवन्त्यासन्दी-मुद्गाता ऽऽरोहति साम्राज्यमेव गच्छन्ति प्लेङ्गः होता नाकस्यैव पृष्ठः रोहन्ति कूर्चावद्धर्यु-र्ब्रह्मस्यैव विष्टपं गच्छन्त्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव यथापूर्वं प्रति ( ) तिष्ठन्त्यथो आक्रमणमेव तथ सेतुं यजमानाः कुर्वते सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥ 27

(सदसः-सप्तदश-प्रजापते-र्गायति दिग्भ्य एवान्नाद्यं-प्रत्ये-कादश च) (A8)

TS 7.5.9.1

अर्क्येण वै सहस्रशः प्रजापतिः प्रजा असृजत् ताभ्य इलौदनेरां लूतामवारुन्ध यदुर्क्यं भवति प्रजा एव तद्-यजमानाः सृजन्त इलौदं भवति प्रजाभ्य एव सृष्टाभ्य इरां लूतामव रुन्धते तस्माद्याः समाः सत्रः समृद्धं क्षोधुकास्ताः समां प्रजा इषः ह्यासामूर्जमाददते याः समां व्यृद्ध-मक्षोधुकास्ताः समां प्रजा - [ ] 28

TS 7.5.9.2

न ह्यासामिषमूर्जमाददत उत्क्रोदं कुर्वते यथा बन्धान्-मुमुक्षाना उत्क्रोदं कुर्वत एवमेव तद्-यजमाना

देवबन्धान्-मुमुक्षाना उत्क्रोदं कुर्वत इषमूर्जमात्मन् दधाना वाणः शततन्तुर्भवति शतायुः पुरुषः
शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठन्त्याजिं धावन्त्यनभिजितस्या-भिजित्यै दुन्दुभीन्थु समाघ्नन्ति परमा
वा एषा वाग्या दुन्दुभौ परमामेव - [ ] 29

TS 7.5.9.3

वाचमव रुन्धते भूमिदुन्दुभिमा घ्नन्ति यैवेमां वाक् प्रविष्टा तामेवाव रुन्धते ऽथो इमामेव जयन्ति
सर्वा वाचो वदन्ति सर्वासां वाचामवरुद्ध्या आर्द्रेचर्मन् व्यायच्छेते इन्द्रियस्या वरुद्ध्या आऽन्यः
क्रोशति प्रान्यः शःसति य आक्रोशति पुनात्येवैनान्थस यः प्रशःसति पूतेष्वेवान्नाद्यं दधात्यृषिकृतं
च - [ ] 30

TS 7.5.9.4

वा एते देवकृतं च पूर्वैर्मासैरव रुन्धते यद्-भूतेच्छदाः सामानि भवन्त्युभयस्यावरुद्ध्यै यन्ति वा
एते मिथुनाद्ये संवत्सर-मुपयन्त्यन्तर्वेदि मिथुनौ सं भवतस्तेनैव मिथुनान्न यन्ति ॥ 31

(व्यृद्धमक्षोधुकास्ताः समां प्रजाः - परमामेव - च - त्रिंशच्च) (A9)

TS 7.5.10.1

चर्माव भिन्दन्ति पाप्मानमेवैषामव भिन्दन्ति माऽप राथ्सीर्माऽति व्याथ्सीरित्याह संप्रत्येवैषां पाप्मानमव
भिन्दन्त्युदकुम्भानधिनिधाय दास्यो मार्जालीयं परि नृत्यन्ति पदो निघ्नतीरिदमधुं गायन्त्यो मधु वै
देवानां परम-मन्नाद्यं परममेवा-न्नाद्यमव रुन्धते पदो नि घ्नन्ति महीयामेवैषु दधति ॥ 32

(चर्मै - कान्नपञ्चाशत्) (A10)

TS 7.5.11.1

पृथिव्यै स्वाहा ऽन्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा संप्रोष्यते स्वाहा सुप्लवंमानाय स्वाहा संप्लुताय स्वाहा मेघायिष्यते स्वाहा मेघायते स्वाहा मेघिताय स्वाहा मेघाय स्वाहा नीहाराय स्वाहा निहाकायै स्वाहा प्रासुचाय स्वाहा प्रचुलाकायै स्वाहा विद्योतिष्यते स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा सँविद्योतमानाय स्वाहा स्तनयिष्यते स्वाहा स्तनयते स्वाहो -ग्र५ स्तनयते स्वाहा वरूषिष्यते स्वाहा वरूषते स्वाहा ऽभिवरूषते स्वाहा परिवरूषते स्वाहा सँवरूषते - [ ] 33

TS 7.5.11.2

स्वाहा ऽनुवरूषते स्वाहा शीकायिष्यते स्वाहा शीकायते स्वाहा शीकिताय स्वाहा प्रोषिष्यते स्वाहा पुष्णते स्वाहा परिपुष्णते स्वाहो-द्वहीष्यते स्वाहो द्वृहते स्वाहो-द्वृहीताय स्वाहा विप्लोष्यते स्वाहा विप्लवंमानाय स्वाहा विप्लुताय स्वाहा ऽऽतपस्यते स्वाहा ऽऽतपते स्वाहो-ग्रमातपते स्वाहा -ग्भ्यः स्वाहा यजुर्भ्यः स्वाहा सामभ्यः स्वाहा ऽङ्गिरोभ्यः स्वाहा वेदेभ्यः स्वाहा गाथाभ्यः स्वाहा नाराश३सीभ्यः स्वाहा रैभीभ्यः स्वाहा ( ) सर्वस्मै स्वाहा ॥ 34

(सँवरूषते - रैभीभ्यः स्वाहा - द्वे च) (A11)

TS 7.5.12.1

दुत्वते स्वाहा ऽदुन्तकाय स्वाहा प्राणिने स्वाहा ऽप्राणाय स्वाहा मुखवते स्वाहा ऽमुखाय स्वाहा नासिकवते स्वाहा ऽनासिकाय स्वाहा ऽक्षण्वते स्वाहा ऽनक्षिकाय स्वाहा कृणिने स्वाहा ऽकृर्णकाय स्वाहा शीरूषण्वते स्वाहा ऽशीरूषकाय स्वाहा पद्वते स्वाहा ऽपादकाय स्वाहा प्राणते स्वाहा ऽप्राणते स्वाहा वदते स्वाहा ऽवदते स्वाहा पश्यते स्वाहा ऽपश्यते स्वाहा शृण्वते स्वाहा ऽशृण्वते स्वाहा मनुस्विने स्वाहा - [ ] 35

TS 7.5.12.2

ऽमनसे स्वाहा रेतस्विने स्वाहा ऽरेतस्काय स्वाहा प्रजाभ्यः स्वाहा प्रजननाय स्वाहा लोमवते स्वाहा

ऽलोमकाय॑ स्वाहा॑ त्व॒चे स्वाहा॑ ऽत्व॒क्काय॑ स्वाहा॑ च॒र्मण्व॑ते स्वाहा॑ ऽच॒र्मकाय॑ स्वाहा॑ लोहि॑तव॒ते
स्वाहा॑ऽलोहि॑ताय॒ स्वाहा॑ मा॒ऽस॒न्व॒ते स्वाहा॑ ऽमा॒ऽस॒काय॑ स्वाहा॑ स्ना॒व॒भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽस्ना॒व॒काय॑ स्वाहा॑
स्थ॒न्व॒ते स्वाहा॑ऽन॒स्थि॒काय॑ स्वाहा॑ मज्ज॒न्व॒ते स्वाहा॑ ऽम॒ज्ज॒काय॑ स्वाहा॑ ऽङ्गि॒ने स्वाहा॑ऽन॒ङ्गाय॑ स्वाहा॑
ऽऽत्म॒ने स्वाहा॑ ऽन॑त्म॒ने स्वाहा॑ ( ) सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 36

(म॒न॒स्वि॒ने स्वाहा॑ - ऽन॑त्म॒ने स्वाहा॑ - द्वे च॑) (A12)

TS 7.5.13.1

क॒स्त्वा॑ यु॒नक्ति॑ स त्वा॑ यु॒नक्तु॑ वि॒ष्णु॑स्त्वा यु॒नक्त॑व॒स्य य॒ज्ञस्य॑द्व्यै॒ मह्य॑ः स॒न्न॑त्या अ॒मुष्मै॑ का॒माया॑ऽऽ*यु॑षे
त्वा प्रा॒णाय॑ त्वा ऽपा॒नाय॑ त्वा व्या॒नाय॑ त्वा व्यु॑ष्ट्यै॒ त्वा र॒य्यै त्वा रा॒ध॑से त्वा घो॒षाय॑ त्वा पो॒षाय॑
त्वा ऽऽरा॒द्धोषाय॑ त्वा प्र॒च्यु॑त्यै॒ त्वा ॥ 37

(क॒स्त्वा - ऽष्टा॒त्रिं॒शत्) (A13)

TS 7.5.14.1

अ॒ग्नये॑ गा॒य॒त्राय॑ त्रि॒वृ॒ते रा॒थ॑न्त॒राय॑ वा॒स॒न्ताया॑-ष्टा॒क॑पा॒ल इन्द्रा॑य॒ त्रैष्टु॑भाय॒ पञ्च॑द॒शाय॑ बा॒र॒ह॑ताय॒
ग्रेष्मा॑यैका॒द॒श॒क॒पा॒लो वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्यो॑ जा॒ग॑तेभ्यः स॒प्तद॑शेभ्यो॒ वैरू॑पेभ्यो॒ वार॑षि॒केभ्यो॑ द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो
मि॒त्राव॑रु॒णाभ्या॑-मा॒नु॒ष्टु॒भाभ्या॑-मे॒कवि॑ऽशाभ्या॒ वैरा॑जाभ्या॒ऽशा॒र॒दाभ्या॑ प॒य॒स्या बृ॒ह॒स्प॒तये॑ पा॒ङ्गाय॑ त्रि॒णवा॑य॒
शा॒क्र॒राय॑ है॒म॒न्ति॒काय॑ च॒रुः सं॒वि॒त्र आ॑ति॒च्छ॒न्द॒साय॑ त्रय॒स्त्रि॑ऽशा॒य रै॒व॒ताय॑ शै॒शिरा॑य॒ द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो
ऽदि॑त्यै॒ वि॒ष्णु॑प॒त्न्यै च॒रु॒र॒ग्नये॑ वै॒श्वान॒राय॑ द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लो ऽनु॑म॒त्यै च॒रुः का॒य ए॒क॒क॒पा॒लः ॥ 38

(अ॒ग्नये॑ऽदि॒त्या अनु॑म॒त्यै - स॒प्तच॑त्वारि॒ंशत्) (A14)

TS 7.5.15.1

यो वा अ॒ग्राव॒ग्निः प्र॑हियते यश्च सोमो॑ राजा॒ तयो॑रेष आ॒तिथ्यं॑ यद॒ग्नीषो॑मीयोऽथैष रु॒द्रो यश्ची॑यते
यथ् संचि॑तेऽग्रावे॒तानि॑ ह॒वीऽषि॑ न निर्वपे॑देष ए॒व रु॒द्रोऽशा॑न्त उपो॒त्थाय॑ प्र॒जां प॒शून् यज॑मानस्या॒भि
म॑न्येत॒ यथ् संचि॑तेऽग्रावे॒तानि॑ ह॒वीऽषि॑ निर्वप॑ति भा॒गधे॑येनै॒वैनं॑ शमयति॒ नास्य॑ रु॒द्रोऽशा॑न्त - [ ]

39

TS 7.5.15.2

उपो॒त्थाय॑ प्र॒जां प॒शून्भि॑ म॑न्यते दशं॑ ह॒वीऽषि॑ भवन्ति॒ नव॑ वै पुरु॑षे प्रा॒णा नाभि॑र्दश॒मी प्रा॒णाने॑व
यज॑माने दधा॒त्यथो॑ दशा॑क्षरा वि॒राडन्नं॑ वि॒राड् वि॒राज्ये॑वान्नाद्ये॒ प्रति॑ तिष्ठत्यृ॒तुभि॑र्वा ए॒ष छन्दो॑भिः
स्तोमैः॑ पृ॒ष्ठैश्चे॑तव्यं इत्या॑हु॒र्यदे॒तानि॑ ह॒वीऽषि॑ निर्वप॑त्यृ॒तुभि॑रे॒वैनं॑ छन्दो॑भिः स्तोमैः॑ पृ॒ष्ठैश्चि॑नुते दि॒शः
सुषु॑वा॒णेना॑ - [ ] 40

TS 7.5.15.3

-भिजित्या॒ इत्या॑हु॒र्यदे॒तानि॑ ह॒वीऽषि॑ निर्वप॑ति दि॒शाम॑भिजित्या ए॒तया॒ वा इन्द्रं॑ दे॒वा अ॑याजयन्
तस्मा॑दिन्द्र॒सुव॑ ए॒तया॒ मनुं॑ मनु॒ष्यास्तस्मा॑न्-मनु॒सुवो॑ यथेन्द्रो॑ दे॒वानां॑ यथा॒ मनु॑र्मनु॒ष्याणा॑मे॒वं भ॑वति
य ए॒वं वि॒द्वाने॑तयेष्ट्या॒ यज॑ते दि॒ग्वंतीः॑ पुरोऽनु॒वाक्या॑ भवन्ति॒ सर्वा॑सां दि॒शाम॑भिजित्यै ॥ 41

(अशा॑न्तः - सुषु॒वा॒णेनै॑ - क॑चत्वारि॒ंशच्च॑) (A15)

TS 7.5.16.1

यः प्रा॑णतो नि॒मिष॑तो म॒हि॒त्वैक॑ इ॒द्राजा॒ जग॑तो ब॒भूव॑ । य ई॒शे अ॒स्य द्वि॒पदु॑श्चतु॒ष्पदः॑ कस्मै॑
दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥ उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोऽसि प्र॒जाप॑तये त्वा जुष्टं॑ गृ॒ह्णामि॑ तस्य॑ ते द्यौर्म॒हिमा॑ नक्ष॒त्राणि॑
रूप॑मा॒दित्य॑स्ते तेज॒स्तस्मै॑ त्वा म॒हि॒म्ने प्र॒जाप॑तये स्वाहा॑ ॥ 42

(यः प्रा॑णतो द्यौ॒रा॒दित्यो॑ - ऽष्टा॒त्रि॒ंशत्) (A16)

TS 7.5.17.1

य आ॑त्म॒दा ब॑ल॒दा यस्य॑ वि॒श्वं उ॒पास॑ते प्र॒शिषं॑ यस्य॑ दे॒वाः । यस्य॑ छा॒याऽमृ॑तं॒ यस्य॑ मृ॒त्युः क॑स्मै
दे॒वाय॑ ह॒विषां॑ वि॒धेम ॥ उ॒प॒या॒म॒गृ॒हीतो॑ऽसि प्र॒जाप॑तये त्वा जुष्टं॑ गृ॒ह्णामि॑ तस्य॑ ते पृ॒थि॒वी म॑हि॒मौष॑धयो
व॒न॒स्पत॑यो रू॒पम॒ग्निस्ते॑ तेज॒स्तस्मै॑ त्वा म॒हि॒मे प्र॒जाप॑तये स्वाहा ॥ 43

(य आ॑त्म॒दाः पृ॒थि॒व्याग्नि॑-रेका॒न्नच॑त्वारि॒ंशत्) (A17)

TS 7.5.18.1

आ ब्र॒ह्मन् ब्रा॒ह्म॒णो ब्र॑ह्मवर्च॒सी जा॑यता॒मा ऽस्मिन् रा॒ष्ट्रे रा॑ज॒न्यं इ॒ष॒व्यः शू॒रो म॑हा॒र॒थो जा॑यता॒
दो॒ग्धी॑धे॒नुर्वो॑ढा॒ ऽन॒ङ्गाना॒शुः स॒प्तिः पु॒र॑न्धि॒र्योषां॑ जि॒ष्णू र॑थे॒ष्ठाः स॒भेयो॑ यु॒वा ऽऽस्य॑ यज॑मानस्य वी॒रो
जा॑यतां॒ नि॒का॒मेनि॑कामे नः प्र॒ज॒न्यो व॒र॒षतु॑ फ॒लि॒न्यो न॒ ओष॑धयः प॒च्यन्तां॑ योग॒क्षे॒मो नः॑ क॒ल्पतां॑
॥ 44

(आ ब्र॒ह्म - न्नेक॑चत्वारि॒ंशत्) (A18)

TS 7.5.19.1

आऽक्रान् वा॒जी पृ॑थि॒वीम॒ग्निं यु॑ज॑मकृत वा॒ज्य॒र्वा ऽऽक्रान् वा॒ज्य॑न्तरि॒क्षं वा॒युं यु॑ज॑मकृत वा॒ज्य॒र्वा द्यां
वा॒ज्याऽक्र॑ंस्तु सूर्यं॑ यु॒ज॑मकृत वा॒ज्य॒र्वा ऽग्नि॑स्ते वा॒जिन् यु॒ङ्क्षु॒ त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा॒ सं पा॑रय
वा॒युस्ते॑ वा॒जिन् यु॒ङ्क्षु॒ त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा॒ सं - [ ] 45

TS 7.5.19.2

पा॑रया ऽऽदि॒त्यस्ते॑ वा॒जिन् यु॒ङ्क्षु॒ त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा॒ सं पा॑रय प्राण॒धृग॑सि प्रा॒णं मे॑ द॒श्ह
व्या॒न॒धृग॑सि व्या॒नं मे॑ द॒श्हा ऽपा॒न॒धृग॑स्यपा॒नं मे॑ द॒श्ह चक्षु॑र॒सि चक्षु॑र्मयि॒ धेहि॑ श्रोत्र॒मसि॑ श्रोत्रं॒ मयि॑

धे॒ह्यायु॑र॒स्यायु॑र्मयि॒ धेहि॑ ॥ 46

(वा॒युस्ते॑ वा॒जिन् यु॑ङ्कु॒न् त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा॒ सं - त्रिच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A19)

TS 7.5.20.1

ज॒ज्ञि बी॒जं व॑र्षा॒ प॒र्जन्यः॑ प॒क्ता स॒स्यः॑ सु॒पिप्प॒ला ओष॑धयः स्वधिच॒रणेयः॑ सू॒पस॑द॒नोऽग्निः॑ स्व॒द्वय॑क्ष॒मन्तरि॑क्षः सु॒पा॒
प॒व॒मानः॑ सू॒पस्था॑ना द्यौः शि॒वम॒सौ तप॑न् यथापूर्वम॒होरा॒त्रे प॑ञ्चद॒शिनो॑ ऽर्द्धमा॒सा-स्त्रि॑ंशिनो॒ मासाः॑
क्लृ॒प्ता ऋ॒तवः॑ शा॒न्तः स॑व॒त्सरः॑ ॥ 47

(ज॒ज्ञि बी॒ज - मेक॑त्रि॒ंशत्) (A20)

TS 7.5.21.1

आ॒ग्नेयो॑ऽष्टाक॒पालः॑ सौ॒म्यश्च॑रुः सा॒वित्रो॑ऽष्टाक॒पालः॑ पौ॒ष्णश्च॑रु रौ॒द्रश्च॑रु॒रग्नये॑ वै॒श्वान॒राय॑ द्वा॒दश॑क॒पालो॑
मृ॒गाख॑रे यदि॒ नाऽऽ*ग॑च्छे-द॒ग्नये-ऽहो॑मु॒चे-ऽष्टाक॑पालः सौ॒र्यं प॑यो वा॒यव्यं॑ आ॒ज्यं भा॑गः ॥ 48

(आ॒ग्नेय - श्रु॑तुर्वि॒ंशतिः॑) (A21)

TS 7.5.22.1

अ॒ग्नये-ऽहो॑मु॒चे-ऽष्टाक॑पाल॒ इन्द्रा॑याऽहो॒मुच॑ एका॒दश॑क॒पालो॑ मि॒त्रावरु॑णाभ्या-मा॒गोमु॑ग्भ्यां प॒यस्या॑
वा॒योसा॑वि॒त्र आ॑गो॒मुग्भ्यां॑ च॒रुर॑श्चि॒भ्या-मा॑गो॒मुग्भ्यां॑ धा॒ना म॒रुद्भ्य॑ ए॒नोमु॑ग्भ्यः स॒प्तक॑पालो॒ विश्वे॑भ्यो
दे॒वेभ्य॑ ए॒नोमु॑ग्भ्यो द्वा॒दश॑क॒पालो॑ ऽनु॑म॒त्यै च॒रुर॑ग्नये॑ वै॒श्वान॒राय॑ द्वा॒दश॑क॒पालो॑ द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑-
म॒होमु॑ग्भ्यां द्वि॒कपालः॑ ॥ 49

(अ॒ग्नयेऽहो॑मु॒चे - त्रि॑ंशत्) (A22)

TS 7.5.23.1

अ॒ग्नये॑ सम॑नमत् पृ॒थिव्यै॑ सम॑नम॒द्यथा॑ऽग्निः पृ॒थिव्या॑ सम॑नमदे॒वं म॒ह्यं भ॒द्राः संन॑तयः सं न॑मन्तु
वा॒यवे॑ सम॑नमदन्तरि॒क्षाय॑ सम॑नम॒द्यथा॑ वा॒युरन्त॑रि॒क्षेण॑ सू॒र्याय॑ सम॑नमद्वि॒वे सम॑नम॒द्यथा॑ सू॒र्यो दि॒वा
च॒न्द्रम॑से सम॑नम॒न्नक्ष॑त्रेभ्यः सम॑नम॒द्यथा॑ च॒न्द्रमा॑ नक्ष॑त्रैर्वरु॒णाय॑ सम॑नमद॒द्भ्यः सम॑नम॒द्यथा॑ - [ ]

50

TS 7.5.23.2

वरु॑णोऽद्भिः सा॒म्रे सम॑नमदृ॒चे सम॑नम॒द्यथा॑ सा॒मर्चा॑ ब्रह्म॑णे सम॑नमत् क्षु॒त्राय॑ सम॑नम॒द्यथा॑ ब्रह्म॑ क्षु॒त्रेण॑
रा॒ज्ञे सम॑नमद्वि॒शे सम॑नम॒द्यथा॑ रा॒जा वि॒शा रथा॑यः सम॑नमद॒श्वेभ्यः॑ सम॑नम॒द्यथा॑ रथो॑ऽश्वैः प्र॒जाप॑तये
सम॑नमद॒भूतेभ्यः॑ सम॑नम॒द्यथा॑ प्र॒जाप॑तिर्भू॒तैः सम॑नमदे॒वं म॒ह्यं ( ) भ॒द्राः संन॑तयः सं न॑मन्तु ॥ 51

(अ॒द्भ्यः सम॑नम॒द्यथा॑-म॒ह्यं-च॒त्वारि॑ च) (A23)

TS 7.5.24.1

ये ते॒ पन्था॑नः सवि॒तः पू॒र्व्यासो॑ऽरेणवो॒ वित॑ता अ॒न्तरि॑क्षे । तेभि॑र्नो अ॒द्य पृ॒थिभिः॑ सु॒गेभी॑
रक्षा॑ च नो॒ अधि॑ च दे॒व ब्रू॑हि ॥ नमो॑ऽग्नये॑ पृ॒थिवि॑क्षिते॒ लोक॑स्पृते॒ लोक॑म॒स्मै यज॑मानाय देहि
नमो॑ वा॒यवे॑ऽन्तरि॒क्षक्षिते॑ लोक॑स्पृते॒ लोक॑म॒स्मै यज॑मानाय देहि नमः॒ सू॒र्याय॑ दि॒विक्षिते॑ लोक॑स्पृते
लोक॑म॒स्मै यज॑मानाय देहि ॥ 52

(ये ते॒ - चतु॑श्चत्वारि॒ंशत्) (A24)

TS 7.5.25.1

यो वा अ॒श्वस्य॑ मे॒द्व्यस्य॑ शिरो॒ वेद॑ शी॒र्ष॒ण्वान् मे॒द्व्यो भव॑त्युषा वा अ॒श्वस्य॑ मे॒द्व्यस्य॑ शि॒रः

सूर्यश्चक्षुर्वातः प्राणश्चन्द्रमाः श्रोत्रं दिशः पादा अवान्तरदिशाः परशवोऽहोरात्रे निमेषोऽर्द्धमासाः
पर्वणि मासाः सुधानान्यृतवोऽङ्गानि सँवत्सर आत्मा रश्मयः केशा नक्षत्राणि रूपं तारका अस्थानि
नभो मासान्योषधयो लोमानि वनस्पतयो वाला अग्निर्मुखं वैश्वानरो व्यात्तः - [ ] 53

TS 7.5.25.2

समुद्र उदरमन्तरिक्षं पायुर्द्यावापृथिवी आण्डौ ग्रावा शेषः सोमो रेतो यज्जञ्जभ्यते तद्वि द्योतते
यद्विधूनुते तथ स्तनयति यन्मेहति तद्वरुषति वागेवास्य वागहर्वा अश्वस्य जायमानस्य महिमा
पुरस्ताज्जायते रात्रिरेनं महिमा पश्चादनु जायत एतौ वै महिमाना- वश्वमभितः सं बभूवतुरुहयो
देवानवह ( ) दर्वाऽसुरान् वाजी गन्धर्वानश्चोमनुष्यान्थ समुद्रो वा अश्वस्य योनिः समुद्रो बन्धुः ॥

54

(व्यात्त - मवहद् - द्वादश च) (A25)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(देवासुराः-परा-भूमि-भूमि-रुपप्रयन्तः-सं पश्या-म्ययज्ञः-सं पश्या-म्यग्निहोत्रं-मम नाम-वैश्वानर-एकादश)
।

korvai with starting padams of 1, 11, 21 Series Of Panchaatis :-

(देवासुराः-क्रुद्धः-सं पश्यामि-सं पश्यामि-नक्तु-मुपगन्तु-नैकपञ्चाशत्)

first and last padam of Fifth Prasnam :-

(देवासुराः-पारयिष्णुं)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः

॥ -----